

Önkormányzati Hírlevél

2023. évi 3. szám

A Belügyminisztérium elektronikus hírlevele az önkormányzati tisztviselők számára

*Lezárva:
2023. március 28.*

Tartalomjegyzék

Szerkesztői rovat.....	2
NAIH TÁJÉKOZTATÓ A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÚJ KÖZZÉTÉTELI KÖTELEZETTSÉGÉRŐL	2
A BÍRÓSÁGI ÜLNÖKÖK 2023. ÉVI VÁLASZTÁSÁRÓL	3
MEGNYÍLT A BÖLCSŐDEFEJLESZTÉSI PÁLYÁZAT (RRF)	8
FIGYELMÜNKBE AJÁNLJUK AZ ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE KIADVÁNYUNK XXV. ÉVFOLYAM 4. SZÁMÁT	9
Jogszabályfigyelő.....	10
Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktussal összefüggő jogszabályfigyelő	11
ÖNKORMÁNYZATI FELADATELLÁTÁST ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK.....	11
TOVÁBBI JOGSZABÁLYOK, INTÉZKEDÉSEK.....	13
A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései	14
Jelentések, tájékoztatók.....	20
ENERGETIKAI KONFERENCIA.....	20
JÚLIUSTÓL INDUL AZ ÚJ KITERJESZTETT GYÁRTÓI FELELŐSSÉGI RENDSZER	20
EGYRE TÖBB A SZABADTÉRI TŰZ	21
MÁRCIUSI TŰZVÉDELMI TESZT	22
EGYEZTETÉS A MAGYAR VÍZIKÖZMŰ SZÖVETSÉG KÉPVISELŐIVEL	22
MÁR RÖGZÍTETT ÁRON JUTNAK GÁZHOZ A JOGOSULT ÉS REGISZTRÁLT INTÉZMÉNYEK	23
MITŐL ÉLHETŐ EGY VÁROS?	24
ÁSZ hírek.....	25
TÖBBSÉGI ÁLLAMI ÉS ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONÚ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK ELLENŐRZÉSE – JELENTÉS .	25
JELENTÉSEK AZ ÖNKORMÁNYZATOK HELYI IPARÚZÉSI ADÓVAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGÉNEK ELLENŐRZÉSÉRŐL.....	26
Tudásműhely.....	27
OKOS TELEPÜLÉS 1. RÉSZ – OKOS VÁROS	27
1. Általános kitekintés	28
2. Önkormányzatok, okos város fejlesztés.....	31
MESTERSÉGES INTELLIGENCIA 1. RÉSZ – A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA MÚLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE	35
A mesterséges intelligencia fogalma	35
Történeti áttekintés	36
Csoportosítása és előfordulása a hétköznapi életben.....	36
A mesterséges intelligencia használatának veszélyei és problémái.....	37
Összegzés	38
Fókuszban az IKIR – Helyi Közszolgáltatás Információs Rendszer.....	40
HAMAROSAN MEGNYÍLIK A LAKOSSÁGI HOZZÁFÉRÉS AZ IKIR-HEZ.....	40
Figyelmébe ajánljuk	42
PROBONO KREDITPONTOT ÉRŐ, INGYENES, ONLINE KÉPZÉS HAZAI ÖNKORMÁNYZATOK RÉSZÉRE	
TELEPÜLÉSI SÉRÜLÉKENYSÉG ÉS KLÍMA ALKALMAZKODÁS TÉMÁJÁBAN	42

JELENTKEZÉS AZ UNESCO KREATÍV VÁROSOK HÁLÓZATÁBA.....	43
ELINDULT A REGISZTRÁCIÓ A TeSZEDD! HULLADÉKGYŰJTŐ AKCIÓRA	44
VÁLOGATÁS A LECHNER TUDÁSKÖZPONT ANYAGAI KÖZÜL	45
Pályázati lehetőségek	46
ÖTMILLIÁRD FORINT IDÉN IS A SZOCIÁLIS TÜZELŐANYAGRA	46
IDÉN IS PÁLYÁZHATNAK AZ ÖNKORMÁNYZATOK A KÉMÉNYSEPRÉS TÁMOGATÁSÁRA.....	46
Pályázati hírek	47
MEGKEZDŐDÖTT A TELEPÜLÉSFÁSÍTÁSI PROGRAM TAVASZI ÜLTETÉSI IDŐSZAKA	47

Szerkesztői rovat

NAIH TÁJÉKOZTATÓ A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÚJ KÖZZÉTÉTELI KÖTELEZETTSÉGÉRŐL

A nemzetbiztonsági szolgálatok kivételével a költségvetési szervek – így a helyi önkormányzatok által alapított költségvetési szervek (például polgármesteri hivatalok, önkormányzati intézmények) is – kötelesek meghatározott gazdálkodási adataikat az újonnan létrehozott Központi Információs Közadat-nyilvántartás felületén (a továbbiakban: Felület)¹ kéthavi rendszerességgel közzétenni. A közzététel módját és pontos tartalmát az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 37/C. §-a és a Központi Információs Közadat-nyilvántartás részletszabályairól szóló 499/2022. (XII. 8.) Korm. rendelet tartalmazza. A közzétételi kötelezettség a 2022. november 29-én vagy azt követően keletkezett adatokra vonatkozik.

Az adatszolgáltatást a Felületről letölthető adatlapon a Felhasználói Szabályzatban² található útmutatók szerint kell teljesíteni. Az első adatszolgáltatás határideje **2023. február 28-án** lejárt. Az adatszolgáltatások száma ennek ellenére viszonylag alacsony.

Amennyiben egy költségvetési szerv a Felületen közzétételi kötelezettségét nem teljesítette vagy a közzétételre a valóságnak nem megfelelő adatokkal vagy hiányosan került sor, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) bejelentés alapján átláthatósági hatósági eljárást indít és hivatalból átláthatósági hatósági eljárást indíthat. A Hatóság jogsértés esetén elrendeli a Felületen a közzétételi kötelezettség soron kívüli, de legfeljebb 15 napon belüli teljesítését. Amennyiben közzétételi kötelezettségének a költségvetési szerv 15 napon belül továbbra sem tesz eleget, a Hatóság bírságot szabhat ki. A bírság mértéke százezertől ötvenmillió forintig terjedhet.

¹ <https://kif.gov.hu/>

² <https://kif.gov.hu/#/regulation>

A Hatóság az első adatszolgáltatások tapasztalatai alapján felhívja a költségvetési szervek figyelmét arra, hogy egy adatszolgáltatási időszakra vonatkozóan csak egy adatlapot nyújtsanak be, sok esetben nem állapítható meg, hogy mi indokolja a több adatlapon történő adatszolgáltatást.

A szerződés értékénél gyakran előfordul, hogy a nettó összeg helyett bruttó összeg szerepel. Közbeszerzés eredményként kötött szerződéseknél valamennyi, a közbeszerzési eljárásban részes ajánlattevő számát és nevét kell megadni. Előfordulnak azonban olyan esetek, hogy a nyertes fél, vagyis a szerződő fél nem szerepel ezen a listán. Amennyiben a kitöltendő mező az adatszolgáltatás tekintetében nem értelmezhető vagy nincs beírható adat, akkor az útmutató „ – ” jel rögzítését kéri, azonban sok esetben a mezők teljesen üresek.

A Felületen közzétett adatokat nem szükséges az önkormányzat honlapján újra közzétenni, elegendő a Felületen közzétett adatokra mutató linket szerepeltetni a közzétételi listán.

Kérjük, hogy közzétételre kötelezett szervek a fentiek figyelembevételével teljesítsék adatszolgáltatásaikat a Felületen.

Budapest, 2023. március 22.

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

A BÍRÓSÁGI ÜLNÖKÖK 2023. ÉVI VÁLASZTÁSÁRÓL

A legutóbbi ülnökválasztás 2019. március 7. napja és április 30. napja között volt.

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 216. § (1) bekezdése szerint az ülnökök megbízatása 4 évre szól azzal, hogy a korábban megválasztott ülnökök megbízatása az új ülnökválasztástól számított 30 nap elteltével jár le.

Ennek megfelelően idén **általános** ülnökválasztásra kerül sor, melynek időpontját a köztársasági elnök tűzi ki.

Az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) az ülnöki megbízatás lejártára figyelemmel felmérte a bírósági eljárások zavartalan működéséhez szükséges ülnöki létszámot és a megválasztandó ülnökök számának megállapításáról szóló [24.SZ/2023. \(II. 15.\) OBHE határozat \(2. sz. melléklet\)](#) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 76. § (5) bekezdés o) pontja, valamint a Bjt. 216.§ (3) bekezdése alapján megállapította, hogy **a 2023. évi ülnökválasztás keretében** – a határozat mellékletében feltüntetett bíróságokhoz a választásra jogosult képviselő-testületek – **összesen 1464 ülnököt válasszanak meg.**

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően idén is szeretnénk az önkormányzatok munkáját segíteni a jelölési és választási eljárások lefolytatáshoz. Erre figyelemmel készítettük el a Tájékoztatót.

A választások előkészítéséhez és lebonyolításához az érintett önkormányzati szerveknek sok sikert kívánunk.

I. **Az ülnökök**

Az Alaptörvény 27. cikkének (2) bekezdése szerint törvény által meghatározott ügyekben és módon nem hivatásos bírák is részt vesznek az ítékezésben.

A Bjt. rendelkezik az ülnökjelölés és választás szabályairól.

A Bjt. 212. § (1) bekezdésében rögzített **általános feltétel** szerint ülnöknek az a 30. évét betöltött magyar állampolgár választható meg, aki nem áll a cselekvőképességet érintő gondnokság, vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt, továbbá büntetlen előéletű és nem áll közügyektől eltiltás hatálya alatt sem.

A Bjt. 212. § (2) bekezdése a **katonai büntetőeljárársban** eljáró katonai tanácsok ülnökeinek (a továbbiakban: katonai ülnök) megválasztásához további feltételként határozza meg, hogy a jelölt a Magyar Honvédségnél, illetve rendvédelmi szervnél hivatásos szolgálati viszonyban álljon.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 680. § (5) bekezdésében rögzített **különös feltétel** szerint a fiatalkorú elleni büntetőeljárásban ülnökként kizárólag

- a) pedagógus,
- b) pszichológus, vagy
- c) a család-, gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatás, gyámügyi igazgatás keretében az ellátottak gyógyítását, ápolását, foglalkoztatását, fejlesztését, ellátását, nevelését, gondozását vagy szociális segítségét, a gyermek sorsának rendezését közvetlenül szolgáló, egyetemi vagy főiskolai végzettséghez kötött munkakörben dolgozó vagy korábban dolgozó személy vehet részt.

II. **Az ülnökök jelölése**

1.

A Bjt. 213. § (1) bekezdés értelmében **az ülnököket** a bíróság illetékességi területén lakóhellyel rendelkező nagykorú magyar állampolgárok, a bíróság illetékességi területén működő helyi önkormányzatok és az egyesületek - kivéve a pártokat - jelölik.

A Bjt. 213. § (2) bekezdés a) pontja értelmében **a fiatalkorúak büntető ügyében eljáró bíróság pedagógus ülnökeit** a bíróság illetékességi területén működő alapfokú és középfokú nevelési-oktatási intézmények tantestületei jelölik.

A tantestületek nyugdíjas, állományukba már nem tartozó pedagógust is jelölhetnek.

A Bjt. 213. § (2) bekezdés b) pontja értelmében **a fiatalkorúak büntető ügyében eljáró bíróság nem pedagógus ülnökeit** az egyesületek, kivéve a pártokat, a foglalkozásuk szerinti érdek-képviselői szervek, valamint őket a Be. 680.§ (5) bekezdés c) pontja szerinti munkakörben foglalkoztató, vagy korábban foglalkoztató szervezetek jelölik.

A Bjt. 213. § (3) bekezdés értelmében **a katonai ülnököket** - ideértve a Be. 698. § (4) bekezdésére tekintettel a Be. 680. § (5) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelő katonai ülnököket is - a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek illetékes parancsnokai - az ott működő érdek-képviselői szervek javaslataira is figyelemmel - jelölik.

A Bjt. 213. § (4) bekezdés értelmében a **munkaügyi bíróságként eljáró bíróság ülnökeit** elsősorban a munkavállalók és munkaadók érdek-képviselői szervei jelölik.

2.

Annak érdekében, hogy a jelölés lehetőségeiről az érdekeltek tudomást szerezzenek, **javasoljuk**, hogy az érintett települési önkormányzat polgármestere a jelölésre jogosult szervezeteket a helyben szokásos módon (hirdetmény, helyi fórumok, stb. útján) tájékoztassa a jelölés lehetőségéről, és lehetőleg írásban hívja fel a jelölésre.

3.

A jelölésről szóló **hirdetmény**, értesítés tartalmazza, hogy

- a) melyik bíróságra (járásbíróság, munkaügyi bíróságként eljáró bíróság, törvényszék) lehet jelölni;
- b) ki állíthat jelöltet, és kit lehet jelöltnek állítani;
- c) a polgármesteri hivatalban, illetve az önkormányzat honlapján az ülnök jogaira és kötelezettségeire vonatkozó tájékoztató megismerhető;
- d) **a jelöléshez csatolni kell** az azt elfogadó nyilatkozatot, amelynek tartalmaznia kell a Bjt. 214. § (1) bekezdésében felsorolt adatokat.

A jelölt a jelölés elfogadását követően haladéktalanul, az ülnökké történő megválasztására jogosult képviselő-testület részére **a bírósági ülnökök részére kiállított hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal** igazolja azt, hogy

- büntetlen előéletű
- nem áll közügyektől eltiltás hatálya alatt. (A jelöléshez ezen speciális feltételt is igazoló erkölcsi bizonyítványt kell igényelni.)

A fiatalok büntetőügyeiben eljáró bíróság nem pedagógus ülnökjelöltjének az ülnökké történő megválasztására jogosult képviselő-testület részére igazolnia kell a megválasztásához szükséges adatokat és tényeket.

Amennyiben a jelölt ezen igazolási kötelezettség valamelyikét elmulasztja, ülnökké megválasztani nem lehet.

- e) a jelölést meddig és hova lehet bejelenteni.

4.

A **c) pontban** említett, az ülnök jogaira és kötelezettségeire vonatkozó tájékoztatót az **3. számú melléklet** tartalmazza.

A **d) ponthoz:** a bírósági ülnökké jelölés mintáját a **4/a. – 4/c. számú melléklet**, a jelölést elfogadó nyilatkozat mintáját az **5. számú melléklet** tartalmazza.

Az **e) ponthoz:** a jelölés bejelentése tartalmazza a jelölőre vonatkozó adatokat (jelölő szervezet neve, címe, képviselő neve), valamint a jelölő szervezet képviselőjének aláírását.

A jelöléseket, az elfogadó nyilatkozatokat a Bjt. 215. § (1) bekezdése alapján a bíróság székhelye szerinti települési (községi, városi, járászékhely városi, megyei jogú városi, kerületi) önkormányzat, illetve a vármegyei, fővárosi önkormányzat, valamint a települési és a területi nemzetiségi önkormányzat képviselő-testületéhez (a továbbiakban együtt: képviselő-testület) kell eljuttatni.

5.

A Bjt. 214. § (5) bekezdése értelmében egy jelölt kizárólag egy bírósághoz választható meg ülnökké.

A megyei jogú város polgármesterének a város területéről kapott (akár a városi közgyűlés által tett) törvényszéki ülnöki jelölést nem szükséges továbbítania a vármegyei közgyűlés elnökéhez, mert a megyei jogú város közgyűlése is választ a törvényszékre ülnököt. Tekintettel azonban arra, hogy a Bjt. 215. § (1) bekezdése a jelölésre egységesen ad lehetőséget a törvényszékhez történő választásra, nincs akadálya annak, hogy a vármegyei közgyűlés elnöke és a megyei jogú város polgármestere a jelölések előterjesztéséről megállapodjon (ha valamelyik testületnek a megválaszthatónál több, a másikon pedig kevesebb jelöltet lehetne javasolni).

A vármegyei önkormányzat, illetve a megyei jogú városok önkormányzatai, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok között a megválasztható ülnökök számának felosztása a **6. számú melléklet** szerint történik.

Ha a megválasztandó ülnökök számánál kevesebb jelölt van, a választásra kitűzött időtartamon belül újabb jelölésre és választásra van szükség.

III.

Az ülnökök választása

1. A Bjt. 215. § (1) bekezdése szerint:

- a **járásbíróság ülnökeit** a bíróság székhelye szerint illetékes helyi önkormányzat, illetve települési nemzeti önkormányzat képviselő-testülete,
- a **törvényszék, valamint a munkaügyi bíróságként eljáró bíróság ülnökeit** a vármegyei (fővárosi) illetve megyei jogú városi képviselő-testület és a területi nemzeti önkormányzatok képviselő-testületei,
- a **Budapest területén működő kerületi bíróságok** ülnökeit a bíróság illetékességi területe szerinti helyi önkormányzatok és települési nemzeti önkormányzatok képviselő-testületei választják meg,
- **olyan járásbíróság esetén, amelynek székhelye nem az illetékességi területén helyezkedik el, az ülnököket** az illetékességi terület szerinti vármegyei képviselő-testület és a területi nemzeti önkormányzatok képviselő-testületei

választják meg.

A választások során biztosítani kell, hogy legalább egy ülnököt minden nemzeti önkormányzat választhasson, ezért a **nemzeti önkormányzatok egy-egy ülnök megválasztására jogosultak.**

A Bjt. 215. § (2) bekezdése szerint a **katonai ülnököket** a rendfokozatuknak megfelelő állománygyűlésen választják meg. A katonai ülnökök megválasztásakor, a Be. 10. § 14. pontjára is figyelemmel, a jelölt tényleges beosztásához tartozó rendfokozat vehető figyelembe, a címzetes rendfokozat nem. A tábornoki rendfokozatú katonai ülnökjelölt, függetlenül attól, hogy hol van a szolgálati helye, több bírósághoz is megválasztható katonai ülnökké (Bjt. 214. § (6) bekezdés).

2. A választó testületi üléseket a köztársasági elnök döntésére figyelemmel **2023. március 7. és április 30. napja közé eső időtartamban** kell megtartani.

3. A megválasztott ülnökök **névjegyzékét** és a jelöltek **elfogadó nyilatkozatait** a polgármester, a főpolgármester, a közgyűlés elnöke, az állományilletékes parancsnok haladéktalanul átadja a bíróság elnökének.

4. Az ülnökök **megbízólevelét** az ülnököt megválasztó önkormányzat polgármestere, a főpolgármester, a közgyűlés elnöke, a nemzetiségi önkormányzat elnöke, illetve az állományilletékes parancsnok állítja ki.
A megbízólevél nyomtatványról az Országos Bírósági Hivatal gondoskodik, és azokat a törvényszékekhez juttatja el.

5. Az ülnökök **eskütételének** megszervezéséről az illetékes bíróság elnöke gondoskodik.
(Erre - a polgármesterrel, főpolgármesterrel, a közgyűlés elnökével, illetve az állományilletékes parancsnokkal való megállapodás alapján - sor kerülhet a megbízólevél átadásával egyidejűleg is.)

A bírósági ülnökök megválasztása érdekében a területileg illetékes bíróságok elnökei és a választó képviselő-testületek polgármesterei, a közgyűlések elnökei, illetve az állományilletékes parancsnok **egymással együttműködve járjanak el** az egyes feladatok megoldása során. Ugyancsak szoros együttműködésre van szükség a bírósági székhelyek települési önkormányzatának a polgármesterei és a bíróság illetékességi területéhez tartozó többi település polgármesterei között, illetőleg a közgyűlés elnöke és a települési önkormányzatok polgármesterei és a települési nemzetiségi önkormányzatok elnökei között. Célszerű, ha a közös teendőkről, tudnivalókról egy-egy körzetben közös megbeszélést tartanak, amire a helyi bíróság elnökét is meghívhatják.

Az ülnökválasztással kapcsolatban a következő telefonszámon és elektronikus levelezési címen lehet érdeklődni: Országos Bírósági Hivatal Igazgatásszervezési Főosztály, 06-1-354-4104, OBH_ultokvalasztas@birosag.hu.

Budapest, 2023. március

Dr. Senyei György
az Országos Bírósági Hivatal elnöke

A bírósági ülnökválasztáshoz kapcsolódó dokumentumok* az alábbi hiperhivatkozásokon elérhetők:

[OBHE határozat ülnökválasztás 2023.](#)

[OBHE határozat melléklet ülnökválasztás 2023.](#)

[Tájékoztató ülnökválasztás 2023.](#)

[Ülnökök jogai és kötelezettségei 2023.](#)

[Jelölésminta ülnökválasztás_ülnök 2023.](#)

[Jelölésminta ülnökválasztás_fkülnök 2023.](#)

[Jelölésminta ülnökválasztás_munkaügyi ülnök 2023.](#)

[Elfogadó nyilatkozatminta ülnökválasztás 2023.](#)

[Ülnökök felosztása ülnökválasztás 2023.](#)

*Forrás: www.birosag.hu

MEGNYÍLT A BÖLCSŐDEFEJLESZTÉSI PÁLYÁZAT (RRF)

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

Az RRF-1.1.2 kódszámú „Bölcsődei nevelés fejlesztése” című pályázati felhívás a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv (RRF) ”A” Demográfia és Köznevelés komponens keretében **2023. 03. 24-én 0 óra 00 perckor** nyílt meg a www.palyazat.gov.hu felületen, a **támogatási kérelmek benyújtására 2023. 05.02. 22 óra 00 percgig** lesz lehetőség.

A pályázati felhívás lehetőséget biztosít új bölcsőde, mini bölcsőde, vagy családi bölcsőde létrehozására háromezer, vagy annál több lakossal rendelkező települések helyi önkormányzatai, országos- és helyi nemzetiségi önkormányzatai, valamint az érintett települések egyházai számára.

A támogatási kérelmek elkészítése, a projektek tervezése és a szakmai kivitelezés teljes megvalósítása során a Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. (e-mail elérhetőség a jelen pályázathoz kapcsolódóan: rff@csalad.hu), valamint a Lechner Tudásközpont (e-mail elérhetőség a jelen pályázathoz kapcsolódóan: rfftk@lechneerkozpont.hu) **ingyenesen segítik** a pályázók munkáját.

A pályázat keretében a 2020. február 1-jét követően keletkezett költségek is elszámolhatóak, azaz már megkezdett bölcsődei beruházások finanszírozására is nyújtható be pályázat.

A projektenként igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege minimum bruttó 50.000.000 Ft, maximum bruttó 1.440.000.000 Ft, melyhez a pályázónak önerőt nem kell biztosítania.

További részleteket a <https://www.palyazat.gov.hu/rff-112-2021> oldalon találhatnak.

Amennyiben a pályázati lehetőség felkeltette érdeklődését, kérem, éljenek a lehetőséggel!

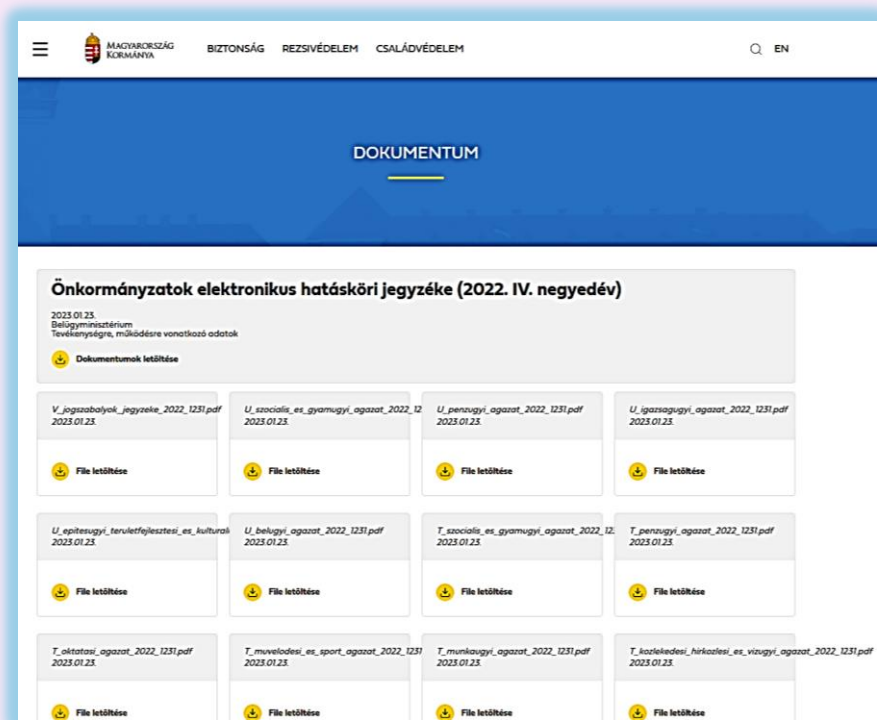
Budapest, 2023. március 22.

Dr. Beneda Attila

családügyekért felelős helyettes államtitkár
Kulturális és Innovációs Minisztérium

FIGYELMÜKBE AJÁNLJUK AZ ÖNKORMÁNYZATOK ELEKTRONIKUS HATÁSKÖRI JEGYZÉKE KIADVÁNYUNK XXV. ÉVFOLYAM 4. SZÁMÁT

Elérhető az Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzékének **XXV. évfolyam 4.** (2022. IV. negyedévi) **száma**. A képviselő-testület, a bizottság, a polgármester, a jegyző és az ügyintéző feladat- és hatásköreit ágazatoknak megfelelő bontásban tartalmazó hatásköri jegyzék megtalálható a Kormányportálon (www.kormany.hu → Közérdekű adatok és információk → Dokumentumtár keresője).

(A fenti mező hiperhivatkozást tartalmaz, amely közvetlen elérést biztosít a kiadványunkat tartalmazó weboldalhoz.)

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Jogszabályfigyelő

IGAZSÁGÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 60/2023. (II. 28.) Korm. rendelet a területi közigazgatás működésével összefüggő kormányrendeletek módosításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendeletet, melynek értelmében a jegyző értesíti a járási hivatalt, ha a bejelentett lakcímről kiderül, hogy az nem valós. A Nemzeti Jogszabálytárról szóló 338/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet módosítása a jegyzőkönyv megküldésével kapcsolatos feladatokat tartalmazza.

Hatálybalépés: 2023. március 1.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2023. évi 30. szám](#), 871. o. (2023. február 28.)

PÉNZÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 68/2023. (III. 10.) Korm. rendelet a minimálbér és garantált bérminimum, valamint a pedagógusok bérének 2023. január 1-jétől történő emeléséhez a települési önkormányzatok számára biztosítandó támogatásról

A jogszabály lényege: A jogszabály értelmében a központi költségvetés kiegészítő támogatást biztosít a települési önkormányzatok számára a rendeletben foglalt célokra az ott meghatározottak szerint.

Hatálybalépés: 2023. március 11.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2023. évi 35. szám](#), 1021. o. (2023. március 10.)

SZOCIÁLIS ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 74/2023. (III. 10.) Korm. rendelet az egyházi és nem állami fenntartású szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok állami támogatásáról szóló 489/2013. (XII. 18.) Korm. rendelet módosításáról

A jogszabály lényege: A jogszabály szerint 2023. január–december hónapokra a 2023. évi minimálbér és garantált bérminimum kompenzációja céljából, továbbá a pedagógusok bérfejlesztéséhez nyújtott 2023. évi kiegészítő támogatásra az a fenntartó jogosult, amelynek a 2023. évre az 5. melléklet szerinti szolgáltatás után a Kvtv2023. alapján támogatást állapítottak meg.

Hatálybalépés: 2023. március 11.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2023. évi 35. szám](#), 1085. o. (2023. március 10.)

Lezárva: 2023. március 23.

A jogszabályok tervezetéhez tartozó indokolások nyilvánosságát a Magyar Közlöny mellékleteként, önálló sorozatban megjelenő Indokolások Tára biztosítja. Az egyes jogszabályok, valamint a hozzájuk tartozó indoklások megjelenése nincs összhangban. A **márciusban** megjelent indoklások elérhetők a magyarkozlony.hu, valamint a **Nemzeti Jogszabálytár** oldalain.

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktussal összefüggő jogszabályfigyelő

ÖNKORMÁNYZATI FELADATELLÁTÁST ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK

78/2023. (III. 13.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzet ideje alatt a szomszédos országban fennálló humanitárius katasztrófára tekintettel érkező személyek elhelyezésének támogatásáról és az azzal kapcsolatos egyéb intézkedésekről szóló 104/2022. (III. 12.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1.§ A veszélyhelyzet ideje alatt a szomszédos országban fennálló humanitárius katasztrófára tekintettel érkező személyek elhelyezésének támogatásáról és az azzal kapcsolatos egyéb intézkedésekről szóló 104/2022. (III. 12.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 4. § (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(10) A helyi önkormányzat a támogatást a folyósítás évének december 31. napjáig használhatja fel, a támogatás felhasználásáról az éves költségvetési beszámolójában számol el.”

2.§ Az R.

a)3. § (1) bekezdésében a „2023. március 31.” szövegrész helyébe a „2023. május 31.” szöveg, valamint a „2023. április 15.” szövegrész helyébe a „2023. június 15.” szöveg,

b)3. § (2) bekezdésében a „2023. március 31.” szövegrész helyébe a „2023. május 31.” szöveg lép.

3.§ Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

A 104/2022. (III. 12.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2023. március 16. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny 2023. évi 36. számában.

67/2023. (III. 8.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzettel összefüggő kormányrendeletek módosításáról

Az önkormányzati bérlakások fenntartóinak felelőssége az egyéni fogyasztás mérésének megteremtése, ugyanakkor hosszú ideje megoldatlan helyzetet teremtenek az egyéni villamos fogyasztásmérők felszerelésének elmaradásával.

A Kormány elkötelezett abban, hogy ebben a brüsszeli szankciók által sújtott háborús időszakban is minden magyar családot megvédjen és lehetősége legyen arra, hogy részesülhessenek a rezsicsökkentés intézménye által kínált kedvezményben, ezért ennek érdekében az alábbi jogszabályt alkotja.

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A veszélyhelyzet ideje alatt az egyetemes szolgáltatásra jogosultak körének meghatározásáról szóló 217/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet módosítása

1.§ (1) A veszélyhelyzet ideje alatt az egyetemes szolgáltatásra jogosultak körének meghatározásáról szóló 217/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 217/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet] 1. alcíme a következő 5/A. §-sal egészül ki:

„5/A. § Az önkormányzati és állami bérlakás természetes személy bérlőjével az önkormányzati és állami bérlakás bérbeadója mint felhasználó a villamos energiát legfeljebb

a) 2523 kWh/év/mérési pont (felhasználási hely) fogyasztásig a villamos energia egyetemes szolgáltatás árképzéséről szóló miniszteri rendeletben meghatározott áron – azzal, hogy egyzónaidős, több egységárú árszabás esetén alacsonyabb áron – és

b) 2523 kWh/év/mérési pont (felhasználási hely) fogyasztási mérték felett a Vet. 141. § (7) bekezdésétől és 145. § (3) és (4) bekezdésétől eltérően az egyes egyetemes szolgáltatási árszabások meghatározásáról szóló 259/2022.

(VII. 21.) Korm. rendelet szerinti lakossági piaci áron számolhatja el.”

(2) A 217/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet 17. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) Az önkormányzati, illetve állami fenntartású bérlakás bérbeadója a veszélyhelyzettel összefüggő kormányrendeletek módosításáról szóló 67/2023. (III. 8.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Módr2.) megállapított 5/A. §-a alapján a Módr2. hatálybalépésétől számított 60 napon belül gondoskodik a lakásbérleti szerződések módosításáról.”

2. § A 217/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet 10/A. § (3) bekezdésében a „megállapítását megelőzően” szövegrész helyébe a „megállapítását megelőzően – kivéve, ha a felhasználó a jogosultság hiányáról már nyilatkozott –” szöveg lép.

2. Az egyes egyetemes szolgáltatási árszabások meghatározásáról szóló 259/2022. (VII. 21.) Korm. rendelet módosítása

3. § Az egyes egyetemes szolgáltatási árszabások meghatározásáról szóló 259/2022. (VII. 21.) Korm. rendelet 4/D. alcíme a következő 7/J. §-sal egészül ki:

„7/J. § Önkormányzati vagy állami fenntartású bérlakás természetes személy részére történő lakáscélú bérbeadása esetén a bérbeadó a 2. § (1) bekezdésében meghatározott kedvezményes mennyiséget az épületben műszakilag megosztott, önálló lakások számának szorzata alapján határozza meg és számolja el akkor, ha az önálló lakások külön mérőórával nincsenek felszerelve.”

3. A Magyar Export-Import Bankot érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 59/2023. (II. 28.) Korm. rendelet módosítása

4. § A Magyar Export-Import Bankot érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 59/2023. (II. 28.) Korm. rendelet 2. §-ában az „alapkezelő” szövegrész helyébe az „alap” szöveg lép.

4. Záró rendelkezések

5. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

A 217/2022. (VI. 17.) Korm. rendeletet, a 259/2022. (VII. 21.) Korm. rendeletet és az 59/2023. (II. 28.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2023. március 11. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny [2023. évi 34. számában.](#)

[58/2023. \(II. 28.\) Korm. rendelet](#)

az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyekkel kapcsolatos veszélyhelyzeti szabályokról, továbbá a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény szabályainak eltérő alkalmazásáról szóló 86/2022. (III. 7.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § Az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyekkel kapcsolatos veszélyhelyzeti szabályokról, továbbá a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény szabályainak eltérő alkalmazásáról szóló 86/2022. (III. 7.) Korm. rendelet 5. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A (2) bekezdés alapján kiállított – 1. melléklet szerinti –, a menedékes személyazonosságát és tartózkodási jogát igazoló okmány érvényességi ideje a Metvhr. 8. § (3) bekezdésétől eltérően – az okmányon fizikailag megjelenített érvényességi idő helyett – 2024. március 4. napja.”

2. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

A 86/2022. (III. 7.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2023. március 3. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny [2023. évi 30. számában.](#)

1100/2023. (III. 22.) Korm. határozat

címrendi módosításról és kiegészítésről, a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból történő és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról

89/2023. (III. 22.) Korm. rendelet

gazdasági, finanszírozási tárgyú intézkedésekről

88/2023. (III. 22.) Korm. rendelet

a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról

87/2023. (III. 22.) Korm. rendelet

a veszélyhelyzet ideje alatt egyes közigazgatási hatósági eljárásokra és hatósági ellenőrzésekre vonatkozó eltérő közlési szabályokról

Megjelentek a Magyar Közlöny **2023. évi 41.** számában.

1089/2023. (III. 16.) Korm. határozat

az Ukrajnának nyújtandó rendkívüli európai uniós makroszintű pénzügyi támogatáshoz kapcsolódó állami garanciavállalási megállapodás megkötéséről

84/2023. (III. 16.) Korm. rendelet

az egyes intézmények földgázfelhasználásának szabályozásáról szóló 354/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet módosításáról

A 354/2022. (IX. 19.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2023. január 19. napjával.

Megjelentek a Magyar Közlöny **2023. évi 38.** számában.

1066/2023. (III. 8.) Korm. határozat

címrendi kiegészítésről, a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, a Rezsivédelmi Alap központi kiadása előirányzatból, a Járványügyi kiadások előirányzatból történő, fejezeten belüli és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról

Megjelent a Magyar Közlöny **2023. évi 34.** számában.

59/2023. (II. 28.) Korm. rendelet

a Magyar Export-Import Bankot érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról

Megjelent a Magyar Közlöny **2023. évi 30.** számában.

Lezárva: 2023. március 28. (Magyar Közlöny 2023. évi 43. szám)

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései

Az ügy tárgya: Telekadó - mértéke

A döntés elvi tartalma: [47] Az önkormányzat azzal, hogy a telekadó mértékének megállapításakor nem vette figyelembe az illetékességi területén fekvő telkek (közpark, közút) közösségi funkcióját, nem teljesítette a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) által a helyi sajátosságok figyelembevételére vonatkozó differenciálási kötelezettségét.

Az ügy száma: [Köf.5023/2022/11.](#)

Az indítvány lényege: [2] Az indítványozó előtt folyó perek felperesét a jegyző, mint elsőfokú adóhatóság határozataival a felperes tulajdonában álló ingatlanok vonatkozásában telekadó fizetésére kötelezte a Htv. és a képviselő-testület telekadóról szóló önkormányzati rendelete (Ör.) alapján.

[4] A képviselő-testület építési szabályzatáról szóló önkormányzati rendelete (KÉSZ) az ingatlanokat kiemelt szabályozást igénylő, összvárosi érdekű területnek, a területhasználat módja szerint az Ingatlan1.-t közparknak, a Duna-parton végighúzódó zöldterületnek; Ingatlan2.-t és Ingatlan4.-t övezetbe nem sorolt közterületeknek, közlekedési területnek, közútnak; Ingatlan3.-t közparknak minősítette már 2015. évet megelőzően.

[5] A felperes Ingatlan1.-et az Önkormányzat részére értékesítette, az Önkormányzat tulajdonjoga 2017. június 21. napján került bejegyzésre. Az Ingatlan3.-at a felperes az Önkormányzat részére telekcsere útján értékesítette a 2018. április 10. napján kelt szerződéssel. Az Ingatlan2. és Ingatlan4. vonatkozásában felperes és az Önkormányzat között 2009. július 14-én létrejött megállapodás szerint a felek „kölcsonösen egymással szemben szerződéskötési kötelezettséget” vállaltak arra, hogy az ingatlanra „külön szerződést (...) kötnék egymással, amelynek alapján az Önkormányzat” az ingatlan „1/1 arányú kizárólagos tulajdonát, kivett közút megnevezéssel megszerzi.”

[6] A másodfokú hatóságként eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala, mint az indítványozó előtt folyó perek alperese az elsőfokú határozatokat helybenhagyta. Indokolása szerint a Htv. nem mentesíti az ingatlant az adó alól, a közpark, mint művelés alól kivett terület a telekadó hatálya alá tartozik (Htv. 52. § 16. pontjában nem szerepel), ezért az ingatlan adótárgy.

[7] A felperes a másodfokú döntésekkel szemben közigazgatási pert kezdeményezett az indítványozó bíróság előtt, melyben elsődlegesen a határozat megváltoztatását kérte a terhére megállapított telekadó fizetési kötelezettség törlésével, másodlagos a határozat elsőfokú határozatra kiterjedő megsemmisítését és az elsőfokú adóhatóság új eljárásra kötelezését kérte.

Részlet az indoklásból: [31] Helyi adók bevezetésére a Htv. 1. §-a hatalmazza fel az önkormányzatokat, melyek a Htv. rendelkezéseinek keretei között élhetnek az adómegállapítás jogával. A mérlegelési jog határait, törvényes korlátait jelen ügyben részben a 2016. december 31. napjáig hatályban volt Htv. 6. § c) pontja, valamint azt követően hatályba lépett Htv. 7. § g) pontja jelöli ki.

[32] A bírói indítvány szerint az Ör. 2. § (2) bekezdésében meghatározott adómérték alapján megállapított telekadó jogszabálysértő, mert az adóztatott vagyontárgy értékéhez nem igazodik, továbbá a szabályozás a telkek sajátosságait nem vette figyelembe.

[33] Az Önkormányzati Tanács az önkormányzatok telekadóztatási gyakorlatát a 2016. december 31. napjáig hatályban volt Htv. 6. § c) pontjával összefüggésben számos ügyben

vizsgálta. A telekadó mértékére vonatkozó rendelkezés törvényességét vizsgáló Köf.5001/2013/5. számú határozatában megállapította, hogy „a vagyoni típusú adók célja az arányos közteherviselés elvének megvalósítása: a vagyonadó alapja minden adóalany vonatkozásában ugyanaz, a vagyontömeg, jelen esetben az ingatlantulajdon. Az adókötelezettség törvényi okból, a tulajdonolt vagyontömege tekintettel keletkezik”. Ez azt jelenti, hogy a kötelezettség tartalma, mértéke a vagyontömeg értékéhez – amely egyben az adóalany teherviselő képességét is jelenti – igazodó kell legyen. Ez az alapja a vagyonadók esetében az adózókkal szembeni azonos (önkormányzati) jogalkotói elbánásnak. A teherbíró képességhez igazodó közteherviselés alkotmányos kötelezettsége magában foglalja – többek között – az adómérték arányosságát. Ezt az arányossági követelményt a telekadóról szóló szabályozásra vonatkoztatva a Kúria ítélkezési gyakorlata az adómérték meghatározásának differenciáltságához szorosan kapcsolódó kérdésként vizsgálta.

[35] A Htv. 2017. január 1-től beiktatott 7. § g) pontja szerint: „[a]z önkormányzat adómegállapítási jogát korlátozza az, (...) hogy az adóalap fajtáját, az adó mértékét, a rendeleti adómentességet és adókedvezményt úgy állapíthatja meg, hogy azok összességükben egyaránt megfeleljenek a helyi sajátosságoknak, az önkormányzat gazdálkodási követelményeinek és az adóalanyok széles körét érintően az adóalanyok teherviselő képességének.”

[36] A Kúria mindenekelőtt az Ör-ben meghatározott telekadó mértékét, majd az adómérték megállapítása során az önkormányzati mérlegelés jogszerűségét vizsgálta.

[37] Az indítványozó bíróság véleménye szerint az önkormányzat az adómentesség szabályainak megállapításával, továbbá azzal, hogy adókedvezményről nem rendelkezik, nem volt figyelemmel az adótárgy speciális helyzetére.

[38] Az Önkormányzati Tanács már több esetben kifejtette, hogy a Htv. fogalomhasználatában megjelenő „helyi sajátosságoknak való megfelelés” követelményét nem lehet egyedileg értékelni, csak az önkormányzat gazdálkodási követelményeivel és az adóalanyok széles körét érintően az adóalanyok teherviselő képességének összevetésével. Előírhat az önkormányzat eltérő adómértéket az adótárgyak funkciója, földrajzi elhelyezkedése szerint, de ennek jogszerűsége attól függ, hogy a szabályozás kialakításakor elvégezte-e a szükséges mérlegelést, figyelemmel volt-e az adóalanyok teherviselő képességére és az eltérő adómértéket tudja-e kellően indokolni a helyi sajátosságokkal.

[40] Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy a felek között nem volt vitatott a perbeli, a vizsgált időszakban magántulajdonban álló ingatlanok speciális helyzete, így az, hogy a KÉSZ a területhasználat módja szerint az Ingatlan1.-t és az Ingatlan3.-t közparknak, az Ingatlan2.-t és Ingatlan4.-t övezetbe nem sorolt közterületeknek, közlekedési területnek, közútnak minősítette, ekként ezen ingatlanok használata (hasznosítása), értékesítése korlátozott. A szabályozás ugyanakkor a telekadó mértékét egységesen 322 Ft/m² összegben határozta meg. Mentesség kizárólag a magánszemély tulajdonában lévő, nem üzleti célú építményt tartalmazó telekre vonatkozott.

[41] Ezek alapján az Ör. nem határozott meg eltérő adómértéket az illetékességi területén sajátos helyzetben lévő, magántulajdonban lévő, ugyanakkor a KÉSZ rendelkezései miatt korlátozottan használható, hasznosítható telkek vonatkozásában, hanem a Htv. szerinti telekadó maximumához közelítő adómértéket írt elő egységesen. Ezért a telekadó mértékének meghatározásakor a Htv. 6. § c) pontja (majd utóbb a Htv. 7. § g) pontja) szerinti helyi sajátosság körében értékelendő lett volna az, hogy az érintett önkormányzat illetékességi területén több speciális közösségi funkcióval terhelt telek is van, mely az önkormányzat feladatellátáshoz kapcsolódó közösségi funkciót tölt be.

[42] Az önkormányzat indítványában hivatkozott arra, hogy az ingatlanokat az alapügy felperese a megadott időszakban ténylegesen használta, hasznosította, bevétele származott belőle.

Ugyanakkor az nem volt vitatott, hogy maga az Önkormányzat döntött úgy a KÉSZ megalkotása során, hogy az ingatlanokat speciális közösségi funkciójú kategóriába sorolja. Éppen ezért e hivatkozás nem foglalhat helyt, a terület használatával, hasznosításával kapcsolatos önkormányzati igényeket jelen eljárástól (az adó megállapításától) el kell választani, azok esetlegesen más peres eljárásban érvényesíthetők.

[43] Természetesen az érintett önkormányzat jogalkotói autonómiájába tartozik az, hogy a helyi adó alóli mentességet milyen körre terjeszti ki. Helyi sajátosságként ugyanakkor törvényi kötelezettsége értékelni az adómérték meghatározásakor az illetékességi területén lévő, közösségi funkciót is betöltő telkek speciális helyzetét. E törvényi kötelezettség teljesítése nem azonos az önkormányzat által állított egyedi esetre történő jogalkotással. Mindemellett az Önkormányzati Tanács utal arra, hogy a csak egy adóalanyt érintő helyi jogalkotás törvényellenessége, a szankcionáló jellegű adómegállapítás körében merül fel. Adómentesség és adókedvezmény – amennyiben az összhangban van a helyi sajátosságokkal – főszabályként ilyen problémát nem vet fel.

[44] Az indítványban hivatkozott szakértői vélemény és az érintett önkormányzat között eltérő álláspont mutatkozott az adótárgy forgalmi és piaci értékének meghatározhatósága kapcsán. Ugyanakkor az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy a bírói kezdeményezés nem a telekadó-mérték konfiskáló jellegére, hanem kifejezetten a Htv.-ben rögzített elvek sérelmére hivatkozott. Ezért az Önkormányzati Tanács – az indítvány kereteire figyelemmel – e tekintetben további vizsgálatot nem folytatott. Megjegyzi az Önkormányzati Tanács, hogy a szakvélemény nem tartalmaz olyan – a védiratban hivatkozott – megállapítást, mely szerint a szóban forgó telkek a tulajdonosuk számára „értéktelenek” lennének.

[45] A fentiekre tekintettel az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy az Ör. 2. § (3) bekezdése a bírói indítványokkal érintett telkek tekintetében és időszakban más jogszabályba ütközött, ezért a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 146. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezmenyt alkalmazta.

[46] Az indítvány ugyan felhívta az Ör. 2. § (2) bekezdését is, de az arra vonatkozó indokolással adós maradt, hogy miért tartja más jogszabályba ütközőnek az Ör. – a telekadót a telkek m²-ben számított területe alapján meghatározó – 2. § (2) bekezdését. Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy e rendelkezés összhangban áll a Htv. 21. §-ával, mely szerint az adó alapja az önkormányzat döntésétől függően: a telkek m²-ben számított területe vagy a telkek korrigált forgalmi értéke. Erre figyelemmel az Önkormányzati Tanács az indítvány Ör. 2. § (2) bekezdése más jogszabályba ütközésének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozó részét a Kp. 142. § (2) bekezdése alapján elutasította.

Alkalmazott jogszabályok: A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 6. § c) pont, 7. § g) pont;

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 146. § (1) bekezdés b) pont.

Az ügy tárgya: Indítvány - tartalma

A döntés elvi tartalma: [20] A Kúria Önkormányzati Tanácsa nem rendelkezik hatáskörrel annak eldöntésére, hogy egy adott önkormányzati rendelet az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő eljárásban alkalmazandó-e. Az indítványban meg kell jelölni, hogy az alkalmazandó önkormányzati rendelet valamely rendelkezése mely más jogszabályba ütközik, mi ennek az indoka, és melyek az azt alátámasztó bizonyítékok.

Az ügy száma: [Köf.5027/2022/6.](#)

Az indítvány lényege: [1] Az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő közigazgatási per tényállása szerint az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2010. július 27. napján kelt, határozatával az alperesi érdekeltként perbe lépett a kérelmére. Az ügyben érintett település telephelyének zajforrásaira vonatkozó zajkibocsátási

határértékeket a lakóépületek védett homlokzata előtt 2 méterre a 6-22 óráig terjedő időszakban 50 dB-ben állapította meg. A határozat szerint a zajkibocsátási határértékeknek az üzemelés során folyamatosan teljesülniük kell.

[2] A 2021. július 29. napján előterjesztett kérelmében az érdekelt a telephelyének zajforrásaira vonatkozó zajkibocsátási határértékek megállapításának módosítását kérte. A Vármegyei Kormányhivatal (alperes) az érdekelt által csatolt jegyzőkönyv tartalma alapján a 2021. szeptember 27. napján kelt határozatában megállapította, hogy a telephely zajkibocsátása – a védendő homlokzatok nyílászárójától 2 méterre mért értékek szerint – megfelel a vonatkozó határértékeknek.

[3] Az alapügy felperese, mint a telephellyel szomszédos, azaz a zajforrás hatásterületén található ingatlanok tulajdonosa az alperes határozatával szemben keresetet terjesztett elő. Álláspontja szerint az alperesnek figyelemmel kellett volna lennie a helyi építési szabályzatról szóló önkormányzati rendeletének (HÉSZ) 6. §-ára, amely szerint új építmény létesítése esetén, a környezetvédelmi határértékeknek – amennyiben a terület védőtávolsága nem került meghatározásra – a telekhatáron kell teljesülniük. Jegyzőkönyvben rögzítettek szerint a zajterhelési értékek a telekhatáron meghaladják a határértékként megállapított 50 dB-t.

[4] Az alperes és alperesi érdekelt álláspontja szerint a zajterhelési határértékeknek a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008.(XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 5. § (1) bekezdése alapján a védendő homlokzat nyílászárójától 2 méterre kell teljesülniük, mely egy Kft. által elvégzett mérés szerint teljesül.

Részlet az indoklásból: [15] Jelen ügyben a bírói indítvány azonban lényegében arra irányul, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa abban a kérdésben foglaljon állást, hogy a zajterhelési határérték megállapítása során a HÉSZ 6. § (1) bekezdésében foglalt előírást alkalmazni kell-e az indítványozó bíróságnak az előtte folyó közigazgatási perben.

[16] Másrészt az indítvány csupán utal arra, hogy a HÉSZ 6. §-a ellentétes a 27/2008.(XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 5. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel, azonban ennek alátámasztására érvelést egyáltalán nem tartalmaz.

[17] A Kúria Önkormányzati Tanácsa hangsúlyozza, hogy az indítványozó szerepét nem veheti át, ugyanis a bírói indítványra indult, önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás során az indítvány és a védirat keretei között vizsgálódhat. Az indítványban meg nem jelenő, az indítványozó belső meggyőződését nem tükröző tények és körülmények figyelembevételére nincs lehetőség, hiszen ez a normakontroll eljárástól elkülönülő alapügyben történő érdemi állásfoglalást jelentené.

[18] Az indítványnak azt kell megjelölnie, hogy az előtte fekvő ügyben alkalmazandó önkormányzati rendelet (annak rendelkezése) mely más jogszabályba ütközik és mi ennek az indoka. Önmagában a jogszabályi rendelkezések felidézése nem felel meg a Kp. indítvánnyal szemben támasztott követelményeinek. Mindezek kifejtése azonban az indítványból teljességgel hiányzik. Az indítványozó bíróság továbbá csupán kérdésként vetette fel azt, hogy a HÉSZ támadott rendelkezése az előtte fekvő ügyben alkalmazandó lenne, az indokolása ebben a körben csupán arra terjedt ki, hogy nem jelenthető ki egyértelműen, hogy az az ügyben ne lenne alkalmazandó.

[19] A fent kifejtett indokok alapján a Kúria Önkormányzati Tanács a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 142. § (2) bekezdése alapján a bírói indítványt elutasította.

Alkalmazott jogszabályok: A zajterhelési határértékeknek a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008.(XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 5. § (1) bekezdés;

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 142. § (2) bekezdés

Az ügy tárgya: Építményadó - mértéke

A döntés elvi tartalma: [61] A vagyonadó mértéke súlyosan aránytalannak minősül, ha a fizetendő építményadó nagysága az adóélevülés idején belül többszörösen meghaladja az adótárgy forgalmi értékét.

Az ügy száma: Köf.5028/2022/5.

[Magyar Közlöny 2023./38. szám](#)

Az indítvány lényege: [1] A felperes a tulajdonában álló, belterületi ingatlanon lévő 13 db, nem lakás célú építmény vonatkozásában, 2018. október 3-án építményadó adónemben (helyesbítő) bevallást tett az önkormányzati adóhatóságnál, melyben korrigálta az építmények korábban bejelentett területadatait. Az önkormányzati adóhatóság ezután az egyes építményekre, mint adótárgyakra vonatkozó, külön-külön határozataival 2013-2018. adóévekre építményadó-többlet megfizetésére kötelezte a felperest, a bejelentett területmértéknek megfelelően pedig, 2019. évtől a következő évekre is kivetette az adót.

[2] Figyelemmel, hogy a községi önkormányzat képviselő-testülete rendelettel, 2019. július 1-jével módosította az adó mértékét a 10.000 m² feletti építmények vonatkozásában - a 2019. évi adókivetést érintő határozatát részben megváltoztatta, illetőleg 2020-tól az új szabályozás szerinti adókivetésről rendelkezett. Az alperesnek a 2020. január 6-án meghozott az elsőfokú határozatot helybenhagyó másodfokú határozata a 2019. július 1-jétől csökkent adómérték miatt az adótárgy utáni, 2019. II. félévre eső adóból 1.272.357 forint összeg törlését rendelte el. Emellett az adótárgy utáni, 2020-tól kezdődő éves adókötelezettséget 12.723.570 forintban állapította meg és rendelte el évente két egyenlő részletben megfizetni.

[3] A felperes e döntés jogszerűségét a 2020. február 12-én előterjesztett kereseti kérelmében vitatta. A perbeli jogvita tárgya az ingatlanon található, egyéb nem lakás céljára szolgáló egyik épület, a 12.723,57 m² hasznos alapterületű, ún. „B”-raktár utáni (pótlólagos, illetőleg 2019. évtől: teljes) építményadó-kötelezettséget megállapító két közigazgatási határozat jogszerűsége.

[4] Az adó mértékét a vizsgált időszakokban a községi önkormányzata képviselő-testületének a lakás és nem lakás céljára szolgáló építmények építményadójáról szóló, 2012. június 28-tól 2015. március 31-ig hatályban volt 20/2012. (VI. 28.) önkormányzati rendelete (Ör.1.) 4. §-a, a lakás és nem lakás céljára szolgáló építmények építményadójáról szóló, 2015. április 1-től 2017. december 31-ig hatályban volt 7/2015. (III. 26.) önkormányzati rendelete (Ör. 2.) 4. §-a, 2018. január 1-jétől a lakás és nem lakás céljára szolgáló építmények építményadójáról szóló önkormányzati rendelete (Ör.3.) 2019. július 1-jét megelőzően hatályos 4. § a) pontja alapján 1.200 Ft/m²-ben, továbbá az Ör.3. 2019. július 1-jétől hatályos 4. § (1) bekezdésének b) pontja 1.000 Ft/m² összegben határozta meg.

Részlet az indoklásból: [41] A vagyonadó mértékét a vagyontárgy értékével összefüggésben kell elsősorban mérlegelni, tehát az nem szakadhat el az adótárgy értékétől.

[45] A vagyoni típusú adók célja az arányos közteherviselés elvének megvalósítása: a vagyonadó alapja minden adóalany vonatkozásában ugyanaz, a vagyontömeg, jelen esetben az ingatlantulajdon. Az adókötelezettség törvényi okból, a tulajdonolt vagyontömegre tekintettel keletkezik. Ez azt jelenti, hogy a kötelezettség tartalmának, mértékének a vagyontömeg értékéhez – amely egyben az adóalany teherviselő képességét is jelenti – igazodnia kell. „Ez az alapja a vagyonadók esetében az adózókkal szembeni azonos (önkormányzati) jogalkotói elbánásnak. E megállapítás normatív alapját elsődlegesen az Alaptörvény közteherviselésre vonatkozó XXX. cikk (1) bekezdése adja, e követelményt az önkormányzati jogalkotó esetében a Htv. hivatkozott 7. g) pontja közvetíti.”

[46] Az önkormányzati vagyoni jellegű adók konfiskáló jellegét az Alkotmánybíróság is vizsgálta több esetben – az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való joggal, illetőleg XXX. cikkének (1) bekezdése szerinti, arányos közteherviselési

kötelezettséggel összefüggésben. Bár az Alkotmánybíróság határozatai az Alaptörvény rendelkezéseivel mérték össze a megvizsgált, adó mértéket szabályozó rendelkezéseket, azt az adómértéket maguk is az adó funkcióján túlmutató, az adó rendeltetésével össze nem egyeztethető jellegűnek írták le, amely belátható időn belül a tulajdon elvonásával egyenértékű fizetési kötelezettséghez vezet, az adótárgy értékétől elvonatkoztatva.

[48] Jelen ügyben az önkormányzat rendeletei a nem lakás céljára szolgáló épületet, épületrészt (építményt) lényegében egységes rezsim alá helyezték, ezen építmények vonatkozásában 2019. július 1-jét megelőzően az önkormányzat rendeletek egységesen 1.200 Ft/m² adómértéket szabályoztak a négyzetméter alapú adóalap vonatkozásában. Differenciálást ezen jogszabályok közül az Ör.3. 2019. július 1-jén hatályba lépett és 2020. augusztus 26-ával hatályát veszített 4. §-ának (1) bekezdése tartalmazott annyiban, hogy a jogszabály 10.000 m²-ig terjedő alapterület esetén 1.200 Ft/m², azt meghaladó alapterület esetén 1.000 Ft/m² adómértékkel számolt, melyet a véglegessé vált másodfokú határozat úgy értelmezett: a felperesi adótárgy utóbbi kategóriába tartozott. További differenciálás, adókedvezmény biztosítására nem került sor a szabályozásban a nem lakás céljára szolgáló helyiségeknél, mely bármilyen módon kapcsolatot létesített volna az adótárgy értékével.

[50] Az Önkormányzati Tanács megállapította, hogy a területalapú adóalap és a bevezetett adómérték oda vezetett, hogy a felperes raktár épülete esetén 2013-2016. évek bármelyik évének adóterhelését alapul véve 3 adóévnek, 2017-2019. évek bármelyik évének adóterhelését alapul véve 2 adóévnek, 2020-tól pedig 1 adóévnek sem kell eltelnie ahhoz, hogy az adóteher meghaladja az adótárgy forgalmi értékét. Ezen felül 2019. évtől kezdődően az adóterhelés az adótárgy értékének közel 70%-át eléri, ezt követően meg is haladja azt (rögtön a következő évtől már az adótárgy értékét is).

[55] A Kúria tehát az indítvány indokolásával és következtetéseivel tartalmilag egyetértett. Az indítványban megfogalmazott kezdeményezés eljárási részleteit illetően ezzel összefüggésben a következők alapján alakította ki álláspontját.

[60] Az Önkormányzati Tanács mindezek alapján a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 147. § (2) bekezdése szerint a jogbiztonság védelme érdekében, a más jogszabályba ütköző rendeleti szakaszok általános alkalmazási tilalmának mellőzésével, a vizsgált rendelkezéseknek csak az indítvánnyal érintett ügyre vonatkozó alkalmazási tilalma elrendelését tartotta indokoltnak.

Alkalmazott jogszabályok: A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 6. § c) pont, 7. § g) pont,

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 147. § (1), (2) bekezdése.

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Jelentések, tájékoztatók

ENERGETIKAI KONFERENCIA

„Az energiapiacról tényszerűen, szakértői szemmel” címmel rendezett kétnapos szakmai konferenciát az MVM-csoport 2023. február 16-17-én.

A szakmai rendezvény második, önkormányzati napján Dr. Dukai Miklós, a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára elmondta: „Az önkormányzatokat érintő hatások enyhítése érdekében a kormány tárgyalásokat folytatott a legnagyobb önkormányzatokkal és döntött a számukra biztosított támogatás részletszabályairól. Ennek alapján a többlétszámú támogatás a legalapvetőbb közszolgáltatásokra fókuszál, mint a közvilágítás, óvodai és bölcsődei feladatellátás, gyermekétkeztetés, illetve a bentlakásos ellátást nyújtó szociális intézmények. A tízezer fő alatti önkormányzatok többlétszámú támogatása összességében 3007 önkormányzatot érint, az összege meghaladja a 32,1 milliárd forintot. A tízezer lakos feletti önkormányzatok közül pedig 155 település részesült támogatásban, közel 44 milliárd forint összegben.” Az államtitkár hozzátette, hogy az önkormányzatoknak idén is van lehetőségük pályázatot benyújtani a Belügyminisztériumhoz működőképességük megőrzése vagy egyéb a feladataik ellátását veszélyeztető helyzet elhárítása érdekében, a pályázati kiírás már megjelent.

Dr. Czepek Gábor, az Energiaügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára előadásában a következőket emelte ki: „A kormány gyors és határozott intézkedésekkel garantálta az ellátásbiztonságot, és a magyar családok rezsivédelmét az átlagfogyasztás mértékéig.” Majd hozzátette, hogy a továbbiakban távlatos megoldásokat kell találni Magyarország energiaszuverenitásának megteremtésére, az importkitettséget csökkentésére. Az energiaügyi tárca miniszteri kezdeményezésre január végén egyeztetésre hívta az önkormányzati szövetségeket. Az ott megfogalmazott kérésre az egyes települési távhőszolgáltatóknak sem kell kötbért fizetniük a nagyobb tételben fel nem használt földgáz miatt.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

JÚLIUSTÓL INDUL AZ ÚJ KITERJESZTETT GYÁRTÓI FELELŐSSÉGI RENDSZER

A kormány célja, hogy Magyarország minél gyorsabban átállhasson a körforgásos gazdaságra, amelyben egyre kevesebb termék válik hulladékká, és a képződő hulladék a lehető legnagyobb arányban nyersanyagként hasznosul újra. Ennek érdekében az idén júliustól nemcsak a hulladékgazdálkodási rendszer alakul át, hanem létrejön az új kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer is, amely hozzájárul ahhoz, hogy tovább nőjön hazánkban az elkülönítetten gyűjtött hulladékok mennyisége és a hasznosítás aránya, valamint teljesítsük az uniós hulladékgazdálkodási célokat.

A július 1-jétől induló új hulladékgazdálkodási rendszerben a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt., mint koncessziós társaság végzi a háztartások és a gazdálkodó szervezetek települési és kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer hatálya alá tartozó termékekből képződő hulladékának átvételét, gyűjtését, elszállítását, előkezelését, kereskedelmét és a kezelésre történő átadását, valamint működteti az új kiterjesztett gyártói felelősségi rendszert.

Az új kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerben a termékek gyártói viselik a pénzügyi felelősséget a hulladékkezelésért a termék teljes életciklusa során. Az új szabályozás a csomagolásokat, egyes egyszer használatos műanyagtermékeket, elektromos és elektronikus berendezéseket, elemeket és akkumulátorokat, gépjárműveket, gumiabroncsokat, irodai és reklámhordozó papírokat, sütőolajat és -zsírt, bizonyos textiltermékeket, valamint fabútorokat érinti. A gyártó által fizetendő, úgynevezett kiterjesztett gyártói felelősségi díjat az energiaügyi miniszter a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) javaslata alapján rendeletben határozza meg.

A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer működtetésében részt vevő felek - többek között gyártók, forgalmazók, hulladékhasznosítók, önkormányzatok, civil szervezetek - közötti együttműködés érdekében országos konzultatív testületek jönnek létre, a fórumok feladata a rendszer működésével kapcsolatos kérdések megvitatása, a díjtanácsok a MEKH díjelőkészítő tevékenységének szakmai támogatását látják el.

Magyarországon az elmúlt években az újrafeldolgozott hulladék aránya jelentős mértékben, 2010 óta több mint duplájára nőtt. Az új kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerben a hulladékok gyűjtési és hasznosítási arányának további emelkedése növeli a hulladékokból előállított másodnyersanyagok kínálatát, mérsékli az elsődleges nyersanyagok felhasználását, ezáltal segíti a hulladéklerakás és az illegális hulladékelhagyás visszaszorítását, valamint csökkenti a környezeti terheket.

Forrás: www.kormany.hu (Energiaügyi Minisztérium)

EGYRE TÖBB A SZABADTÉRI TŰZ

A napokban egyre több szabadban keletkezett tűzhöz riasztják a tűzoltókat, amelyek oka általában kerti zöldhulladék-égetésre vezethető vissza. Március 1-je óta, vagyis a két tavaszi hét alatt már 543 alkalommal keletkezett tűz a szabadban, a leégett terület pedig akkora, mint 603 futballpálya.

Ha valaki a saját kertjében, a szőlőjében, a telkén az összegyűjtött száraz növényeket el szeretné égetni, azt csak akkor teheti meg, ha az adott településnek van erről szóló önkormányzati rendelete. Az összegyűjtött zöldhulladékot kizárólag az önkormányzati rendeletben meghatározott időben szabad elégetni. Nem minden önkormányzat engedi ezt. Ahol az önkormányzat nem alkotott erről rendeletet, ott tilos a zöldhulladék-égetés. Az önkormányzati rendelet csak az összegyűjtött zöldhulladék elégetésére vonatkozik, tarlót, nádist égetni tilos.

Tűzvédelmi szempontból biztonságosabb komposztálni vagy elszállíttatni a zöldhulladékot. Ha valaki mindenképp égetéssel szeretne megszabadulni a zöldhulladéktól, az alábbiakra figyeljen:

- A tüzet soha nem szabad felügyelet nélkül hagyni.

- Legyen oltóvíz a közelben.
- Legyen kéznél egy szerszám, amivel kordában lehet tartani a tüzet.
- Ha feltámad a szél, az égetést abba kell hagyni.
- Csak akkora tüzet szabad gyújtani, amekkorát el is tudunk oltani.

A szabadtéri tüzek gyakori kiváltó oka az eldobott, még parázsló cigarettacsikk. A tüzek megelőzése és a természet védelme érdekében a csikkeket gyűjtsük össze. Tábortüzet csak a kijelölt tűzrakóhelyen szabad gyújtani és csak akkor, ha nincs elrendelve tűzgyújtási tilalom.

Forrás: Belügyminisztérium, Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

MÁRCIUSI TŰZVÉDELMI TESZT

Elkészült az év harmadik tűzvédelmi tesztje. Ezúttal a szabadtéri tüzesetekkel, azok megelőzésével foglalkozik a kérdéssor.

A csapadékszegény téli időszak után már februárban fel-fellobbantak a szabadtéri tüzek, amelyek elfojtása az elmúlt esztendőben is jelentős erőt, eszközt igényeltek a katasztrófavédelem részéről. A teszt összeállítóinak szándéka az volt, hogy felhívják a figyelmet arra, az állampolgárok is felelősek azért, hogy környezetükben kevesebb szabadtéri tűz pusztítson. Ez már a harmincharmadik online tudáspróba, amely március első napján kifejezetten szezonális veszélyre figyelmeztet.

Legújabb, illetve a korábbi tesztek elérhetőek az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (katasztrofavedelem.hu) oldalán, az alábbi elérési útvonalon: Lakosság → Országos Tűzmelegelőzési Bizottság → Tartalomjegyzék - Tűzvédelmi tesztek.

Segítheti is munkánkat. Amennyiben kitölti a tesztek alatt elérhető kérdőívünket, visszajelzést kapunk arról, hogy a jövőben milyen tűzmelegelőzési témákban szükséges pontosítani, bővíteni az állampolgárok ismereteit.

Forrás: Belügyminisztérium, Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

EGYEZTETÉS A MAGYAR VÍZIKÖZMŰ SZÖVETSÉG KÉPVISELŐIVEL

A kormány célja a víziközmű szektor fenntartható működése és a minőségi vízszolgáltatás biztosítása, ennek megvalósítása érdekében az Energiaügyi Minisztérium rendszeres kapcsolattartásra és szakmai tapasztalatcserére törekszik a víziközmű ágazat szereplőivel. Lantos Csaba energiaügyi miniszter és V. Németh Zsolt víziközmű-ágazatért felelős államtitkár a Magyar Víziközmű Szövetség (MAVÍZ) képviselőivel egyeztetett az ágazatot érintő kihívásokról és azok megoldásáról.

A víziközmű szolgáltatások megbízhatósága hosszabb távon is alapvetően befolyásolja a magyar emberek életminőségét, tehát hangsúlyozottan fontos, hogy a lakosság számára biztosított víziközmű-szolgáltatás színvonala a körforgásos gazdaság kialakításának szem előtt tartásával folyamatosan és megfizethető módon emelkedjen. Idén februárban ezért az Energiaügyi Minisztériumban önálló víziközmű-ágazatért felelős államtitkárság jött létre, melynek a víziközmű-szolgáltatások szabályozása és felügyelete mellett kiemelt feladata az ágazat jelentős szereplőivel való együttműködés.

Az ágazatot érintő kihívásokra rövid- és hosszú távú megoldásokat nyújt a Nemzeti Víziközmű-közszolgáltatási Stratégia, melynek előkészítésében a víziközmű-szolgáltatók nagy részét tagjai közt tudó MAVÍZ is aktívan részt vállalt. A stratégiában foglalt fejlesztések eredményeképp létrejöhet egy olyan korszerű, ésszerű méretű és energia-hatékonyan működő víziközmű-hálózat, amely a környezet és a magyar lakosság szempontjából is előnyös, erőforráshatékony és fenntartható üzemeltetést tesz lehetővé.

Emellett tavaly augusztusban megkezdődött egy integrációs folyamat, amely során a vonatkozó jogszabály lehetőséget biztosít az önkormányzatok részére a víziközmű vagyonelemek önkéntes alapon történő állami tulajdonba adására. Ezzel fenntarthatóbbá válhat az üzemeltetés, megtörténhet a rekonstrukciós elmaradások fokozatos felszámolása és a hálózati veszteség csökkentése. Azon önkormányzatok esetében, amelyek nem kívánják az integrációs programban részt venni, de segítségre van szükségük a víziközmű-szolgáltatás fenntartásához, a kormány minden esetben megvizsgálja a lehetőségét annak, hogy milyen mértékben tud ehhez hozzájárulni, így egyedi megállapodás alapján részesülhetnek támogatásban.

Forrás: www.kormany.hu, Energiaügyi Minisztérium

MÁR RÖGZÍTETT ÁRON JUTNAK GÁZHOZ A JOGOSULT ÉS REGISZTRÁLT INTÉZMÉNYEK

Mától szeptember végéig kapják fix áron a földgázt egyes állami, önkormányzati és egyházi intézmények, alapítványi egyetemek. Így a következő gázév elejéig kiszámíthatóbbá vált mindazok gazdálkodása, akik a változó tarifáikról áttérést a jogszabályi határidőig igényelték. Az Energiaügyi Minisztérium által felkínált lehetőség több mint 1100 jogosult számára jelent könnyebbséget összesen mintegy 8400 fogyasztási helyen.

A jogosultak közé tartozók - költségvetési szervek, önkormányzatok és intézményeik, állami és önkormányzati gazdasági társaságok, egyházak, közérdekű alapítványok által fenntartott felsőoktatási intézmények – rendeletben rögzített határidőig, elektronikus úton igényelhetik a módosított elszámolást. A hazai földgázkereskedők több mint 1100 kérelmet fogadtak be. Márciustól szeptember végéig összesen így mintegy 8400 fogyasztási helyen élvezhetik a rögzített áru gázszolgáltatás előnyeit, egyebek mellett kórházakban és fürdőkben, az oktatás minden szintjén a bölcsődéktől az egyetemekig, vagy múzeumokban, könyvtárakban és művelődési házakban is.

A bevált gyakorlatot az önkormányzati szövetségek felvetésére az áramellátásra is kiterjesztette a kormány. Az igénybevételekről tegnapi határidővel, február végéig nyilatkozhattak az érintettek. A villamos energia esetében a gázév időtartamától függetleníthető fix áras időszak kilenc hónapon át, áprilistól 2023 végéig tart majd.

Forrás: www.kormany.hu, Energiaügyi Minisztérium

MITŐL ÉLHETŐ EGY VÁROS?

„Non muri, sed mentes”, azaz nem a (város)falak, hanem a mentalitás tesz egy települést várossá – hangzott el Szent Ágoston megfogalmazása a városi lét jellegéről a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) Környezeti Fenntarthatósági Intézetének (KFI) *A városi zöldfelületgazdálkodás és klímaváltozás – hazai kihívások* című, február 27-i online eseményén. Fekete Albert egyetemi tanár, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet (TTDI) vezetője és Orlóci László, a Fűvészkert igazgatója, a MATE TTDI Dísznövénytermesztési és Zöldfelületgazdálkodási Kutatócsoport vezetőjének beszélgetését Máthé Katalin, az NKE KFI tudományos munkatársa moderálta.

„Az intenzív városiasodáson belül a zöldfelület-gazdálkodás globális szinten is kitüntetett helyet foglal el a klímaváltozás lakosságot közvetlenül érintő kihívásai sorában. A népességnövekedés önmagában is, de a klímaváltozás folyamányaként a városba áramlók számának folyamatos növekedése miatt közvetetten is hatással van a városiasodásra. A prognózisok szerint a század közepére az emberiség kétharmada városlakó lesz” – hívta fel a figyelmet köszöntőjében Máthé Katalin.

„Nagyon sok mindentől függ, hogy emberek miért döntenek úgy, hogy városban akarnak élni, a többi között attól is, mennyire élhető az a város” – hangsúlyozta a Fűvészkert igazgatója. Orlóci László egyebek mellett arra is rámutatott: az, hogy mennyire élhető a város a klimatikus hatások következtében, komfort kérdés is, de minden tudományos és ökológiai szemlélettől függetlenül mentális kérdés is. A MATE TTDI kutatócsoport vezetője elmondta: nem feltétlenül érdemes a városvezetőkre, tervezőmérnökökre várni a megfelelő, élhető városi struktúrák kialakításához. A cél az, hogy maga a városlakó jusson el olyan tudati állapotba, ahol igényli mindezt. Szerencsére – ismertette Orlóci László – éppen ennek a folyamatnak vagyunk tanúi az elmúlt évtizedekben, amelyekben erős és intenzív átalakulás indult el a városlakók tudatában.

Mindennek akkor lesz igazán hatása, ha az így gondolkodók aránya átlép egy bizonyos, úgynevezett kritikus tömeget. Ez a kritikus tömeg segíthet a kertészeti, illetve a tájépítészeti szakmai megoldások mellett abban, hogy fenntarthatóvá tegyük egy nagy zöld rendszernek is felfogható városunkat. Ennek érdekében el kellene érünk, hogy a városlakó fiatalok ebbe a szemléletbe szülessenek bele, ebben nőjenek föl, és ezen a folyamaton menjenek végig, amely során ráközelítenek a természetes környezetre, amelytől a 20. század embere elszakadt, és amelyhez a 21. század emberének vissza kell találnia – fogalmazott a Fűvészkert igazgatója.

„A városi zöld jelentősége a 19. század elején értékelődött fel, ez az az időszak, amikorra a tájépítészet és a zöldfelület-gazdálkodás, mint szakma visszavezethető. Ekkor jelentek meg a nagyvárosi közparkok, például a Városliget” – ismertette a MATE intézetvezetője. Fekete Albert egyebek mellett arról is beszélt, hogy Budapest 2100-ig érvényes klímastratégiájában igen fontos szerepet kap a zöldfelület-gazdálkodás, a zöldfelület fenntartás, és a 2050-ig tartó időszakig a többi között szerepelnek benne: a biodiverzitás növelése, az élőhelyvédelem, a környezeti nevelés és a közösségi részvétel. Fekete Albert kiemelte: mindezek fontos tényezők ahhoz, hogy a társadalom és a szakemberek is felismerjék e téma fontosságát, hiszen a városi zöldítés tárgyköre tulajdonképpen minden szakmát érint.

Elengedhetetlen, hogy az emberek megértsék: a növények élőlények, amelyekre nemcsak azért van szükségünk, mert szépek és jól érezzük magunkat a környezetükben, hanem nélkülük éhen halnánk, megfulladnánk. Ezért a növényeket tisztelni, becsülni kell, tisztelve az életüket és azt a pillanatot is, például egy fa életében, amikor ki kell vágni. Fát kivágni és ültetni is felelősség, hiszen az elültetett fákat gondozni kell. Ezért nem az a cél, hogy minél több fát ültessünk, hanem az, hogy amit elültetünk, megfelelő helyre kerüljön, fejlődjön, érezze jól magát, és adja át azt a jóléti hozadékot, amelyre nekünk, városlakóknak szükségünk van.

A biológiai sokszínűség tekintetében Fekete Albert hozzátette: a biodiverzitást nem feltétlenül egy fasorral kell megteremteni. A lágyszárúak azok, amelyek ennek a lehetőségét hordozzák, egy kaszálón sokkal nagyobb a biológiai sokféleség, mint az erdőben. Ez a felismerés városban is alkalmazható virágos gyepek, méhlegelők segítségével.

Mindkét szakértő egyetértett abban is, hogy a városi zöldfelület-gazdálkodás és a klímaváltozás kérdéskörének hatékonyabb megoldásához igen komoly és hosszú oktatási-nevelési folyamat vezet, a szabályok megfogalmazása és betartatása önmagában nem elég az élhető városi környezet megteremtéséhez, és a globális kihívások helyi válaszainak kialakításához.

Forrás: www.uni-nke.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem

ÁSZ hírek

TÖBBSÉGI ÁLLAMI ÉS ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONÚ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK ELLENŐRZÉSE – JELENTÉS

Az állami és önkormányzati többségi tulajdonú, ellenőrzött gazdasági társaságok szerteágazó közszolgáltatásokat is nyújtanak. Alapvető feladataik köré tartozik többek között az ingatlan- és vagyonkezelési, ingatlan-üzemeltetési, zöldterület-kezelési, mezőgazdasági termelési és feldolgozási, energia-ellátási, ivóvíz ellátási és szennyvíz kezelési, hulladékgazdálkodási, szállítási, vendéglátási, járóbeteg-ellátási, szociális ellátási, sport és művészeti tevékenység. Ezért feladatellátásuk közvetlenül a társadalom széles rétegét érinti, a közfeladatot ellátó gazdasági társaságok működésének minősége hatással van az azokat igénybe vevő állampolgárok életére is. Az Állami Számvevőszék 1574 többségi állami és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságot ellenőrzését végezte el, melynek keretében vizsgálta hogy rendelkeznek-e számviteli szabályzatokkal, javadalmazási szabályzattal és a belső kontrollrendszer részét képező integritási szabályozásokkal.

A vizsgálatról készült jelentés az alábbi link megnyitásával olvasható el:

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23011.pdf>

JELENTÉSEK AZ ÖNKORMÁNYZATOK HELYI IPARÚZÉSI ADÓVAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGÉNEK ELLENŐRZÉSÉRŐL

Az önkormányzatok alapvető feladata a helyi közszolgáltatások folyamatos biztosítása, ehhez pedig fontos, hogy fenntartható költségvetéssel rendelkezzenek. A feladatoknak a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazítható ellátása elengedhetetlenné teszi az önkormányzatok felelős, egyensúlyra törekvő gazdálkodásának megteremtését, aminek egyik fontos bevételi forrása a helyi adók rendszere. A helyi adózást érintő kérdések nagy társadalmi relevanciával bírnak, hiszen az önkormányzatok gazdálkodásában mind társadalompolitikai jelentősége, mind volumene miatt fontos szerepet tölt be a helyi adóztatás. A helyi adók bevezetésének lehetőségével a települési önkormányzatok 99,2%-a élt 2020-ban, a helyi iparúzési adót az önkormányzatok több, mint 90%-a vezette be. Az önkormányzatok költségvetési bevételeinek átlagosan mintegy egyharmadát tették ki a helyi adókból származó bevételek. A helyi adóbevételeken belül a legnagyobb súlyt (mintegy 80%-ot) a helyi iparúzési adó képviselte.

A helyi adóztatás sokrétű, szakértelmet igénylő feladat, amely magában foglalja az önkormányzat részéről az adó mértékének meghatározását és az adókedvezmények, adómentességek megállapítását, valamint a jegyző, mint önkormányzati adóhatóság részéről az adó beszedését, az adóellenőrzést és a hátralékok behajtását.

Az egyes önkormányzatoknál végzett ellenőrzésekről szóló jelentések az alábbi linkek megnyitásával tekinthetők meg.

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23010.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23009.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23008.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23007.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23007.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23006.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23005.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23004.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23003.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23002.pdf>

<https://www.asz.hu/dokumentumok/23001.pdf>

Tudásműhely

OKOS TELEPÜLÉS 1. RÉSZ – OKOS VÁROS

A globalizáció, a klímaválság, a fenntarthatóság követelménye, az egészségügyi, a háborús veszélyhelyzet, az infláció, az energiaválság, a pénzügyi és jogi környezet változása és még számos más tényező folyamatosan új kihívás elé állítja napjaink önkormányzatait. A gyorsan változó körülmények között az önkormányzatoknak rövid időn belül, számos információ feldolgozásával, elemzésével kell döntéseket hozni. A körülmények az önkormányzatokat arra ösztönzik, hogy a településen a közszolgáltatásokat költséghatékonyabbá tegyék, anyagi erőforrásaik felhasználását újra gondolják, a döntések meghozatalába a település lakosainak széles körét bevonják. A település üzemeltetés eredményesebbé tételét szolgáló intelligens megoldások, pl. okos közvilágítás, smart grid az okos hálózat, okos illemhelyek, alternatív energiára épülő energiaközösségek, okos otthonok, okos intézmények adnak lehetőséget a település közszolgáltatásainak költséghatékonyabbá tételéhez, a fenntarthatósági követelmények teljesüléséhez. A kamera rendszerek a település közbiztonságát javításához adnak segítséget. Az önkormányzati ügyintézés területén az e-ügyintézés feltételeinek megteremtése és a digitális megoldásokkal a lakosság részvételének biztosítása a település jövőjét meghatározó döntésekben, a településen élők életminőségére van hatással.

Az intelligens, vagy digitális megoldások, jellemzően a nagyvárosokban kerültek alkalmazásra, mert a jelentős környezeti terhelés itt fokozottan jelentkezik és itt biztosított az a tudás mely lehetővé tette az egyes elemek rendszerszintű alkalmazását a települési vezetők számára. Az okos megoldások alkalmazása a pozitív nagyvárosi tapasztalatok alapján fokozatosan terjedt tovább a kisebb településekre. Kezdetben a településüzemeltetés kihívásaira adtak választ az okos megoldások. Az okos eszközök alkalmazása rávilágított arra, hogy tartós eredményt és fejlődést abban az esetben lehet elérni, ha alkalmazásuk nem szigetszerűen történik, hanem rendszerszerűen, a település működésének minden szegmensét felöleli. Az okos rendszerek alkalmazására nem kerülhet sor a település lakosainak aktív részvétele nélkül, akik egyben hasznélvezői, másrészt folyamatos visszajelzéseikkel hozzájárulnak a rendszerrel szemben megfogalmazott új igények megjelenítéséhez, a folyamatos fejlesztéséhez. Ez az interaktív kapcsolat vezet a kapcsolattartás területén is a digitális megoldások fejlődéséhez, a részvételi demokrácia új formáinak kialakulásához. Kezdetekben a település fejlesztése során az okos eszközök alkalmazásáról beszélhettünk, mely hozzájárul a településen a közszolgáltatások fenntartató módon történő üzemeltetéséhez fejlesztéséhez. Napjainkban már az okos eszközök alkalmazása olyan településfejlesztési módszertan, mely az érintettek bevonásával minőségileg más életkörülményeket biztosít a településen élőknek, függetlenül a település méretétől. Az okos eszközök alkalmazásával kapcsolatos fogalmi változásokat tükrözi kezdetben az okos város, az okos falvak, napjainkban az okos település megnevezések használata.

Az okos településfejlesztés módszertan alkalmazását az önkormányzatok a jövőben nem kerülhetik meg, hozzájárulhat a településfejlesztés célkitűzéseinek racionális, fenntartható megvalósításához. Alkalmazása terén több önkormányzat számos jó gyakorlatot alakított ki. A következő részekben az ezekre történő hivatkozások mellett a vonatkozó szakirodalmak felhasználásával kívánjuk a figyelmet felhívni az okos település módszertanára, röviden bemutatva az esetleges veszélyeket is.

A téma összetettségére tekintettel, első részben az okos város, a második részben az okos falu módszertanával foglalkozunk, a harmadik részben a kritikai észrevételekre hívjuk fel a figyelmet és itt kerül ismertetésre a felhasznált szakirodalom.

1. Általános kitekintés

A 21. század elején a városban élők száma meghaladta a föld teljes népességének az 50%-át. A század végére az arány eléri a 70-75 %-ot. Magyarországon a 2011-es népszámlálási adatok szerint a városi népesség aránya az teljes lakónépességen belül 69,5%. A folyamat nem csak a városok szerepére mutat rá, hanem az ezzel járó kiemelt felelősségre is, a beáramló népesség közszolgáltatásokkal történő ellátásának gondjára, a fokozott környezeti terhelés kezelésének a megoldására.

A fenntarthatóság biztosítása központi kérdéssé válik. Az éghajlatváltozást okozó szennyezőanyag és a mikroklímátikus elváltozásokat okozó hőkibocsátás mintegy fele az épített környezethez köthető.³ **A nagyvárosok erőforrás igénye és ökológiai lábnyomuk meghaladhatja az országaikét. Ezzel párhuzamosan megjelenik az elnéptelenedő vidéki területek fenntartható kezelése vagy rekultivációja.**

Az 1990-es évektől az internet és a mobil adatközlés rendkívüli gyors fejlődése eredményeként a globalizáció meghatározó tényezőjévé váltak, mely egyszerre biztosítja a nagy sebességű adatátvitelt, a szuper gyors adatfeldolgozást, és mindezek valós időben történését. **2008-ban a hálózatra kapcsolt eszközök száma meghaladta a Föld népességszámát, a vezeték nélküli hálózaton keresztül csatlakozó internetfelhasználók száma pedig meghaladta a vezetéken keresztül csatlakozó felhasználók számát** (Townsend 2013). A szenzorhálózatokból leszűrt adatok feldolgozása lehetővé teszi a városvezetés számára az azonnali beavatkozás lehetőségét. **A technológia fejlődése, elsősorban az infokommunikációs technológia fejlettségi szintje, az erőforrások korlátozott rendelkezésre állása, továbbá a városi népesség rendkívül gyors növekedése** alapozta meg és hívta életre az **okos város, vagy smart city megszületését**, folyamatos fejlődését a város és digitális technológia integrációja biztosítja. A folyamatos fejlődés lehetőségét és annak szükségességét a fejlesztő cégek számára a nagy mennyiségű adat elemzésre épülő döntéstámogató rendszerek adják meg. Becslések szerint, 2022-ben az intelligens város beruházások bevétele globális szinten elérhetik a 158 milliárd dollárt, ez a szám pedig további 50%-kal bővíülhet 2023-ban.⁴

³Smart City Tudásplatform Metodikai javaslat szerzők: dr. Dobos Klára, Kulcsár Sándor, Nagy Péter, dr. Sik András, Szemerey Samu, Vasváriné dr. Menyhárt Éva <https://lechnerkozpont.hu/doc/okos-varos/smart-city-tudasplatform-metodikai-javaslat.pdf>

⁴IoT okos város fejlesztések 2022-ben - a barcelonai Smart City világkiállításon jártunk. Computerword https://computerworld.hu/prciikk/iot-okos-varos-fejlesztések-2022-ben-a-barcelonai-smart-city-vilagkiallitason-jartunk-302082.html?gclid=EAIAIQobChMI0LH08PFW-wIVLBGLCh1JiQ4kEAMYAAiAAEgLfD_BwE

Ezek a fejlesztések **kezdetben egy-egy ágazat problémáinak a megoldását** célozták meg, majd az innováció és a technikai lehetőségek folyamatos fejlődésével rohamtempóban váltak a **mai kor településfejlesztésének meghatározó eszközrendszerévé**, a **mesterséges intelligencia**, alkalmazási lehetőségeit tovább szélesíti. A létrejövő komplex nagy volumenű adatot dinamikusan kezelő bigdata adatbázisok biztosítják, hogy a **folyamatok együttes kezelésével optimalizálni lehessen a közszolgáltatások működését**, pl. az időjárási viszonyok alapján a közlekedési és energetikai rendszerek működését.

Az okos város célkitűzései:

1. A szolgáltatások minőségének és hatékonyságának javítása
2. Az energia és más erőforrások takarékosabb felhasználása
3. Az állampolgárok bevonása és az életminőség javítása
4. Gazdaságilag önfenntartó rendszerek megalkotása⁵

Az okos városnak hazai elnevezéseként használatos a smart city, az intelligens város, a digitális város stb. Ezek a megnevezések a smartcity, intelligencity, digital city, fordításához kötődnek.

Az okos város fogalma a kilencvenes években jelent meg, azoknak a koncepcióknak a kapcsán, melyek a fenntartható fejlődés és a városirányítási rendszerek megreformálását tűzték ki célul. Ebben az időszakban jelennek meg, a kreatív város stratégiához köthető új megoldások, pl. a városfejlesztésben a vállalkozói szemlélet, a kísérletezés, a várospolitikai aktív szerepe, interaktivitás. **Egységes, egzakt fogalom meghatározásról nem beszélhetünk.** A különböző megnevezésekben azonban közös, hogy ezek **a fenntartható városfejlesztéshez, az IKT⁶ iparágak által kínált döntéstámogató szolgáltatásokhoz köthetőek.** Elsősorban a digitális technológiai megoldások széles körű, ágazatokat integráló alkalmazását nevezik így a városok fejlesztésében és a városi rendszerek (közművek, közlekedés, szolgáltatások, döntéshozatal, szabályozás stb.) működtetésében.

A magyar **hivatalos megnevezés az okos város megnevezést használja és a fogalom nem az elérendő célként, címkeként definiálja az okos várost, hanem a település fejlesztésének módszereként határozza meg.** [A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. \(VII. 15.\) Korm. rendelet](#) szerint az okos város: **olyan település vagy önkormányzatok közös tervezésében részt vevő település, amely a fejlesztési tervét okos város módszertan alapján készíti el és hajtja végre. Az okos város módszertan fogalmát a kormányrendelet a következőképpen határozza meg.**

---

⁵Smart City Tudásplatform Metodikai javaslat szerzők: dr. Dobos Klára, Kulcsár Sándor, Nagy Péter, dr. Sik András, Szemerey Samu, Vasváriné dr. Menyhárt Éva <https://lechnerkozpont.hu/doc/okos-varos/smart-city-tudasplatform-metodikai-javaslat.pdf>

⁶ IKT fogalma: többféle definiálása létezik, melyek számbavétele azon túl, hogy segíti a szakkifejezés megfelelő használatát, széleskörű áttekintést ad az IKT felhasználási területeiről is. „infokommunikáció alatt mindazon eszközöket, technológiákat és alkalmazásokat, illetve azok használatát kell érteni, amelyek az egyén, a vállalkozás és az állam szintjén egyaránt értelmezhető minőség-, hatékonyság- és eredményességjavulást eredményeznek.” [2.2.1 IKT fogalma \(ektf.hu\)](#)

„A települések vagy települések csoportjának olyan településfejlesztési módszertana, amely azok társadalmi, természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint az állami ügyintézési szolgáltatás, közszolgáltatás, közműszolgáltatás, önkormányzati szolgáltatások és magánszolgáltatások elérhetővé tétele települési szolgáltatások körét, minőségét és hatékonyságát korszerű technológiák és módszerek alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosság, a helyi társadalmi és gazdasági partnerek fokozott bevonásával fejleszti.”

A hivatalos kormányzati definíció a Brit Szabványügyi Hivatal okos város fogalmához közelít, mely szintén a módszertant veszi alapul.

Az okos város programok három meghatározó csoportba sorolhatók:

- 1.) **Zöldmezős beruházásként** kialakított települések, mely jelenleg eltérő készütségi fokban vannak, kialakulásukat, működésüket számos kritikai bírálat éri. A beruházások célja a modern technikai eszközök alkalmazásának bemutatása az építés és üzemeltetés területén. Ezek a fejlesztések képezik az okos városok első generációját. Ilyen minta projektek: Songdo Dél-Koreában, Masdar az Egyesült Arab Emírátsokban, PlanIT-völgy Portugáliában. A fejlesztések a figyelem központjában állnak és nagyon sok kritika éri.
- 2.) **Már működő nagyvárosokban** megvalósuló projektek, fejlesztések. Ezek a városok nagy múltúak, a lakosság száma magas, az okos városfejlesztés keretében számos problémát kell kezelni. Ezeket a városokat tekinthetjük az okos városok második generációjának, pl. Sao Paolo, [Bécs](#), [Koppenhága](#), [Amsterdam](#), [London](#) (<https://youtu.be/Qc87kmXOytE>).
- 3.) **További települések**, melyek a vállalati fejlesztések helyett a széleskörű együttműködés keretében valósítják meg a fejlesztéseket. Ezek olyan platformok (szervezetek, keretprogramok vagy akár informatikai rendszerek), melyekbe a szereplők széles köre tud bekapcsolódni, a megvalósításban tevékenyen részt venni. A harmadik generációs okos város már a közösségek köré szerveződik.

Egy adott okos városfejlesztés esetében több forma jelenhet meg és egymással párhuzamosan történhet a megvalósítás.

Az okos város fejlesztése **széleskörű társadalmi részvétel mellett valósul** meg, legfontosabb szereplői a **kormányzati szektor**, az **üzleti szféra**, a **tudományos közeg** és a **civil szféra**. A használt fogalmak, gyűjtő fogalmak, így pl. a kormányzati szektor alatt értendő az ENSZ, Európai Unió, az adott állam kormányzata, és az önkormányzatok. Az üzleti szféra takarja a globális infokommunikációs vállalatokat, a kis- és középvállalkozásokat.

Az **ENSZ Közgyűlése** az ENSZ Humán Települési Programját ([Un-Habitat](#)) bízta meg azzal, hogy előmozdítsa a társadalmilag és környezetileg fenntartható városokat. Az ENSZ-Habitat az összes urbanizációs és emberi települési kérdés fókuszpontja az ENSZ rendszerén belül.

Az **Európai Uniónak** nincs átfogó okos város szabályozása, **szerepét azonban mégis érdemes kiemelni**, mert a **piaci szereplők együttműködésének** segítségével lehetőséget teremt arra, hogy a **kevésbé fejlett területeken** is elérhetővé váljanak az okos városfejlesztés eredményei, továbbá **megnyitja a lehetőségét** annak, hogy a tagállamokban megvalósuló urbanizáció, illetve város környezet fejlődése révén a **világ legszínvonalasabb és leginkább fenntartható életterévé váljon a térség**.

Ennek megvalósulását segítik a **stratégiai programok** az [Urban Agenda](#), [EIP SmartCities and Communities](#), a kutatási együttműködést biztosító források [Horizont Európa](#), [Interreg Európa](#), [SETIS onSmartCities](#), [Urban Innovative Actions](#), továbbá az **együttműködési platformok** [Urbact](#), [EuroCities](#), [JPI Urban Europe](#), számos kisebb regionális és tematikus program.

A **nemzeti kormányok** az okos város fejlesztéséhez elengedhetetlen **infrastruktúra** fejlesztésén felül gondoskodnak a **digitális kohéziós stratégiák megalkotásáról**, a **nagy adatbázisok kezeléséről**, az **adatbiztonsági keretek megteremtéséről**, **forráselosztásról**, a **szabályozási és fejlesztési prioritásokról**, az **e-közigazgatási eljárásokról**, a **közlekedési rendszerek összehangolásáról**. Az utóbbi két terület, már közvetlenül érinti a polgárok életét.

Az **önkormányzatok** és a **civilek szerepe** kimagasló az okos város életében, mert **nélkülük nem valósíthatók meg a fejlesztések**, melyek **eredményei közvetlenül hatnak a mindennapi életük minőségére**.

A **tudományos közeg**, biztosítja az okos városfejlesztések **elméleti, elemző, értékelő, kutatási háttérét**, melyek nélkül nem lehetne biztosítani a hosszú távú fenntarthatóságot, és **biztosítják a fejlesztésekhez szükséges alapokat is**.

Szükséges megjegyezni, hogy a monitoring rendszer és az egyedi értékelési rendszerek biztosítják az Unión belül az egyes fejlesztési eredmények összevethetőségét, az elért eredmények értékelhetőségét. A leggyakrabban használt értékelési módszer a TU Wien, melyet 2007-ben dolgoztak ki, a programokat hat alrendszerbe csoportosítja, és 74 indikátor bevonásával történik az értékelés. A Boyd Cohen amerikai várostervező által kidolgozott index rendszer, melyet kördiagramok segítségével ábrázol. „Ennek a nagy témakörei azonosak a TU Wien alrendszereivel, az azokon belüli kategóriák viszont részben eltérőek. Az összesen 62 indikátorral dolgozó rendszer célja, hogy idővel a városok saját adatszolgáltatása mellett civil szervezetek vagy érdeklődők számára is használható legyen.”⁷ Az okos város fejlesztések eredményei széleskörű alkalmazásához járul hozzá a szabványosítás. Alkalmazásuk nem kötelező, ahhoz történő csatlakozás önkéntes, részben az ISO 23120 szabvány, részben a Brit Szabványügyi Intézethez köthető szabványok kerülnek alkalmazásra. Egységes európai szabvány még nem került kidolgozásra.

2. Önkormányzatok, okos város fejlesztés

A helyi önkormányzás tartalmának kialakulásában fontos szerepet tölt be az adott ország történelmi fejlődése, a kor technikai vívmányai, és az állam szerepvállalása a közszolgáltatások ellátásában, a méretgazdaságosság hatékonyság kérdése, a mindenkori politikai hatalom gyakorlójának az önkormányzati képességről kialakított álláspontja, a hatalommegosztásról, a szubszidiaritásról, a partnerségről, a kisebbségvédelelről, a lakossági vélemények kezelési rendjéről vallott nézete. Nem elhanyagolható tényező az sem, hogy a kormányzat a **centralizáció, vagy decentralizáció** szerepét részesíti előnyben a feladat- és hatáskörök elosztása során.

---

⁷ Az okos város módszertan alapjai. Készítette: Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft Térbeli Szolgáltatások Igazgatósága Települési Szolgáltatások Osztály Szerzők: Rab Judit, Szemerey Samu

Hazánkban a **rendszerátalakítás időszakában** a legnagyobb hangsúlyt a demokratikus működés, az autonómia, illetve az állami túlhatalmat megakadályozó garanciák kiépítése kapta. Az 1990-ben létrejött önkormányzati rendszer esetében – lélekszámtól függetlenül – **valamennyi település választópolgárai megkapták a helyi önkormányzás jogát és egy település-centrikus, nagy autonómiával rendelkező, ugyanakkor széles felelősségi rendszerre épülő szisztéma alakult ki.** Ez a szabályozás már ekkor magában hordott több olyan ellentmondást (pl. az elaprózott településszerkezet és a széles feladatrendszer között), amely később érthető módon működési zavarokhoz vezetett. Ez a széttagolt rendszer nem teremtett kedvező feltételeket az egységes informatikai fejlesztésekhez sem. Az önkormányzatok sok esetben egyedi fejlesztéseket vásároltak meg és alkalmaztak, melyek átjárhatósága nem minden esetben volt biztosított. A rendszerátalakítást követő húsz évben bekövetkezett, az élet minden területére ható **változások jelentősen felülírták a közszolgáltatásokkal szembeni elvárásokat.** A változások és az elmaradt ágazati, valamint finanszírozási reformok szükségessége alapozták meg a **hazai önkormányzati rendszer reformját az állami szerepvállalás újra gondolását,** melynek során a **méretgazdaságosság, a fenntarthatóság követelménye került előtérbe.** A reform során jelentősen megnőtt a közszolgáltatások terén az állami szerepvállalás, a minden települést megillető önkormányzás jogának biztosítása mellett. Az önkormányzatok szerepe a közszolgáltatások biztosításában jelentősen csökkent (pl. hulladékgazdálkodás, köznevelés, egészségügy stb.), vagy megszűnt. Az önkormányzatok által korábban ellátott államigazgatási feladatok jelentős részének ellátásáról az állam gondoskodik. **Az önkormányzati források szerkezeti változásaival párhuzamosan erősödött a helyhatóságok településfejlesztéséért viselt felelőssége.** A **megváltozott** körülmények olyan célkitűzések elfogadására ösztönzik az önkormányzatokat, melyek hozzájárulnak a településen az életminőség javulásához. Az elgondolások elkészítésében és megvalósításában a vállalkozások a település lakosai és a civil szervezetek tevékenyen részt vesznek. Az új szemléletű településstratégiák kidolgozásában, elfogadásában és megvalósításában, a monitoring feladatok ellátásában, az okos város fejlesztés módszertana, az inkluzivitás, a településmarketing, valamint a mesterséges intelligencia alkalmazása adhat támpontokat.

A méretgazdaságosság és hatékonyság követelményeire is figyelemmel akkor nyílik meg a széleskörű okos város fejlesztés lehetősége, ha a szabályozási keretek, és gazdasági feltételek erre ösztönzik az önkormányzatokat. Az okos város fejlesztéshez szükséges keretek kialakításáról a Kormány gondoskodik. A szükséges külső feltételek hiányában minden településnek elkülönült, más-más technológiai alapon létrehozott, szerteágazó licencjogokkal védett szigetszerű fejlesztéseket lehetne létrehozni, továbbá az önkormányzatoknak kellene gondoskodni a működtetéshez szükséges infrastruktúra kiépítéséről is.

A teljesség igénye nélkül a Kormány által biztosított keretek az alábbiak:

- **Alapvető programok, stratégiák.** Elfogadásra került a [Digitális Jólét Program](#), a [Nemzeti Digitalizációs Stratégia](#), [Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája](#), a [Digitális Jólét Program](#), a [Magyarország Digitális Startup Stratégiája](#), a [Digitális Egészségipar-fejlesztési Stratégiája DEFS](#), a [Digitális Munkaerő Programja](#), a [Mesterséges Intelligencia Koalíció](#), [Magyarország Digitális Exportfejlesztési Stratégiája](#), [Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiája](#).
- **Digitális infrastruktúra.** Folyamatosan válik elérhetővé az ország területén **az 5G mobilhálózati** technológia, mely új dimenziókat nyit a mobil adatátvitelben. Az 5G mobilszolgáltatás az élet minden területén szinte **korlátlan sáv szélességet** tud biztosítani, megteremtve ezzel a nagy adatátvitelt igénylő fejlesztések – így többek között az okos város fejlesztések - infrastrukturális hátterét. Megalakult 2017. június

19-én a [Magyarországi 5G Koalíció](#) negyvenhat kormányzati és piaci szereplő, szakmai és érdekképviselői szervezet, egyetem és tudományos műhely részvételével.

- **Az okos város fejlesztéséhez kapcsolódó állami feladatok nevesítése.** Elfogadásra került az okos város központi platformszolgáltatás létrehozásáról és működtetéséről szóló [252/2018. \(XII. 17.\) Korm. rendelet](#), mely meghatározza a Kormány által biztosított feltételeket. Az állam gondoskodik a [Települési Térinformatika Platform, a Települési Középület Kataszter](#) kialakításáról és működtetéséről. A Települési Középület Kataszter több az önkormányzatok működését segítő elemet tartalmaz, pl. az önkormányzati helyiséggazdálkodást és épületüzemeltetést támogató webes alkalmazás szolgáltatást, okos mérőkből származó adatok átvételét és tárolását biztosító alrendszert, önkormányzati ingatlanok energia-menedzsmentjét támogató alkalmazás szolgáltatását, az önkormányzati ASP ingatlanvagyon-kataszterhez kapcsolódó szolgáltatást. Ennek keretében történik a központi [városkártya](#) rendszer biztosítására az önkormányzatok számára, továbbá a [települési mobil alkalmazás szolgáltatás keretrendszer](#), mely lehetőséget teremt a települési sajátosságoknak megfelelő arculat kialakítására. A **központi alap infrastruktúra** teszi lehetővé, a kiépülő központosított közszolgáltatások infrastrukturális támogatása mellett, az adattárház és egyéb helyi érdekű alkalmazások központi futtatását, illetve külső szenzoros eszközök adatainak fogadását. A rendszerhez csatlakozó önkormányzatoknak megnyílik annak a lehetősége, hogy a kifejlesztett szolgáltatásokat közvetlenül átvegyék, alkalmazzák. A kormány gondoskodik továbbá az okos város fejlesztésekhez igénybe vehető forrásokról és az ehhez kapcsolódó pályázati rendszer működtetéséről, mintaprojektekről. **A csatlakozó önkormányzatoknak a fejlesztések települési oldalát (helyi megoldásokat) kell kialakítania.** A [monori mintaprojekt](#) keretében került kidolgozásra többek között az [intelligens közvilágítási rendszer](#), az [okos köztéri illemhelyek kialakítása](#), [okospadok elhelyezése](#).

Az okos város fejlesztési modell központi szereplője az önkormányzat, nélküle nem képzelhető el a megvalósítás, a központilag biztosított keretrendszer települési szintre történő adaptálását biztosítja, lehetővé teszi, hogy a sajátosságokhoz, szükségletekhez igazodóan a település lakosai éljenek a lehetőségekkel. **A helyi közszolgáltatással kapcsolatos adatvagyon jelentős része az önkormányzat tulajdonában van.** Ennek az adatvagyonnak a korszerű, az informatikai fejlődés eredményeit felhasználó, feldolgozása és hasznosítása biztosítja az önkormányzat számára, hogy a településen olyan új életminőséget alakítson ki, mely lehetővé teszi a fenntarthatósági követelmények megvalósítását, illetve folyamatos teljesítését is. A települési adatvagyon a lakosság minden szegmensét érinti, ezért a feldolgozás és hasznosítás során az adatvédelmi szabályok betartására fokozott figyelmet kell fordítani.

Az okos város program összefogása elsősorban az önkormányzat feladata. Ennek a folyamatnak a kulcskérdése az önkormányzatoknál a **megfelelő szervezeti rendszer kialakítása, a folyamatos kommunikáció és az oktatás.** Az okos város módszertana a település életének minden részét érinti, ezért elengedhetetlen a megfelelő szervezeti feltételek biztosítása. Ez történhet **saját szakember állomány kialakításával**, vagy **külső szakértői szervezet megbízásával**. Szükséges megjegyezni, hogy a külső szakértői szervezet megbízásának sok előnye van (szaktudás, gyakorlat, tapasztalat stb.), azonban hosszú távon a saját szervezet kialakítása az okos város módszertan szerinti fejlesztést követő önkormányzat életében sokkal eredményesebb lehet (pl. helyi igények ismerete, nagyobb elhivatottság a település fejlődése, illetve a projekt sikeressége mellett stb.)

A településfejlesztést az okos város módszertan eszközével megvalósítani kívánó önkormányzatok nem tekinthetnek el a **projektszemélet alkalmazásától**, ennek keretében a helyi okos város **stratégia megalkotásától**, mely egyben a település működésének a stratégiája is, valamint a monitoring rendszer kidolgozásától.

A szereplők **magas szintű felkészültsége, szakmai tudása, innovációs képessége** fontos követelmény. Mind a stratégiai tervezés, mind a megvalósítás során a felek között biztosítani kell a **kommunikációt, az együttműködési képesség fenntartását, a nyitott és átlátható kormányzást.**

Az okos város modell kulcseleme a **fenntarthatóság**, mely magában foglalja a társadalmi, a gazdasági és környezeti egyensúly fenntarthatóságát. **Társadalmi fenntarthatóságról** akkor beszélhetünk, amennyiben a tervezés és megvalósítást követően a működtetés során teljesülnek a **jóléti célítúzések**, az **adott település befogadó és integráló**, az **iskolázottság és egyéb tudáshoz köthető tartalom folyamatosan növekszik. A gazdasági fenntarthatóság** magában foglalja a vállalászosi terek kiszélesedését és az egész okos város rendszer önfenntartó üzemeltetését is. A környezeti egyensúly fenntartása az egész okos város modell leghangsúlyosabb eleme. „A **„környezeti fenntarthatóság”** meghatározása szerint az egyes erőforrásokból befolyó javak /szolgáltatások szintjét kell fenntartani. Nemcsak a tőke, de a jövedelemtermő-képessége is fenntartandó. Egy vizes élőhely esetében, pl. nemcsak a természeti tőke értékét, hanem gazdasági – ökológiai funkcióját is meg kell őrizni. A környezeti fenntarthatóság fogalomköre és követelménye az erős, vagy szigorú fenntarthatóság által megkövetelt természeti tőke megőrzésén tovább lép, és azt vizsgálja, hogy miképpen lehet e követelmények mellett jövedelemszerző tevékenységet is folytatni, ami az adott régióban élők jólétét biztosítja, és őket a régióban megtartja.”⁸ **Az okos város fenntarthatósága a fenti három tényező harmonikus összhatásán, a társadalmi gazdasági érdekek összeegyeztetésén alapszik.**

Az okos város fejlesztési modell az alábbi témakörök kidolgozásával teszi lehetővé az okos város jövőbeni fejlesztését.

- A **helyi szereplők érdemi bevonásával**, az adott térség adottságainak, szükségleteinek leginkább megfelelő fejlesztési irányok és tartalmi keretek meghatározása;
- A megvalósításhoz szükséges **humánerőforrás meghatározása**;
- A **fejlesztési elképzelések** segítségével, a **megvalósítandó projektek kiválasztásának, a partnerségi folyamatok működtetésének és a kommunikációnak** a módját

Az okos város modell fejlesztési szakaszai:

- *Az önkormányzat működésének belső keretrendszerének elemzése (stratégiai dokumentumok, pl. településfejlesztési koncepciók áttekintése, önkormányzat működésének vizsgálata, pl. adatvagyon, partnerségi megállapodások, finanszírozása, tervezett működési modell bemutatása, pl. partnerségi megállapodás, kommunikációs, edukációs tervek, üzemeltetési tervek, szolgáltatási mátrix, helyi adatpolitika, fejlesztések helye, üzleti modell, pl. üzemeltetés és fejlesztések finanszírozása)*

⁸ Dr. Szlávik János Fenntarthatóság – regionalitás http://publikacio.uni-eszterhazy.hu/2291/1/3-13_Szlavik.pdf

- *Stratégia*, mely bemutatja a település középtávú fejlesztés céljait. A stratégia az alábbi részekből épül fel. **Helyzetelemzés** a működés stratégiát megalapozó összegzés, városértékelés a Településértékelés és Monitoring Rendszer komplex mutatói alapján. **Korábbi stratégiák áttekintése** korábbi releváns célrendszerek, célok szükség szerinti feldolgozása. **SWOT** a korábbi elemzések összefoglalásából megállapított erősségek és gyengeségek bemutatása. **Jövőkép. Célrendszer** azoknak az intézkedéseknek a megalapozása melyeket a település jövőben megvalósítani kíván. **Intézkedések** a célok elérését meghatározó intézkedések meghatározása, partnerségi, kommunikációs és edukációs terv végrehajtásához szükséges lépések ismertetése.
- *Cselekvési terv* mely tartalmazza a **megvalósítást szolgáló intézkedések kifejtését**, a **projektekre történő bontást**, azoknak az intézkedéseknek meghatározását, melyek **rövid időn belül eredményt** hoznak, az intézkedések **üzleti tervét**, a **végrehajtás tervét**, a **finanszírozás kérdését**, a **monitoring eljárást** az ezt segítő indikátorokat, a **felhasználók bevonásának módszerét**, a **viSSzacsatolást** és a **monitoringért felelős szervezet** meghatározását.

Az okos város fejlesztési modell az informatikai fejlődés vívmányainak felhasználásával az urbanizáció és globalizáció kihívásaira, a város lakosainak, gazdasági szereplőinek széleskörű bevonásával ad választ a fenntartható fejlődés kérdéseire. Az okos város fejlesztés esetében közvetlenül a település fejlesztéséről, az ott élők életminőségére gyakorolt hatásáról beszélünk. Közvetetten szoros összefüggésben van az állam által nyújtott közszolgáltatások színvonalával, pl. informatikai infrastruktúra fejlettsége, oktatás minősége, tudományos kutatások gyakorlat orientáltsága stb. a társadalmi partnerségi megállapodások tartalmával. Az okos város fejlesztés nem tekinthető pusztán a technikai fejlesztések összességének.

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA 1. RÉSZ – A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA MÚLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE

Az elmúlt évtizedek rohamos modernizációjának köszönhetően napjainkban egyre többször kerül a látókörünkbe a mesterséges intelligencia kifejezés. A jövőre nézve a szakértők a legalapvetőbb eddigi társadalmi struktúrákat felfordító hatásokat várnak ettől a technológiától⁹. Azonban a legtöbbünk még csak tapogatózik a fogalom körül, hogy mit is jelent pontosan és hogyan befolyásolja a mindennapi életünket.

A mesterséges intelligencia fogalma

Bármilyen témáról is legyen szó egy műben, már érdemes az elején definiálni a legfontosabb fogalmakat, hogy megtudjuk, miről is fog szólni az adott írás. A mesterséges intelligencia esetében azonban ez nem könnyű feladat. Több forrást is tanulmányozva megállapítható, hogy a mesterséges intelligenciának nincs egy általánosan elfogadott tudományos definíciója, hiszen a vizsgálat középpontjában egy nehezen megfogalmazható kifejezés áll. Ez annak is köszönhető, hogy e fogalom nem korlátozható be csak a reáلتudományok körébe, hanem szerteágazóan kapcsolódik többek között a biológiához, közgazdaságtanhoz, pszichológiához, informatikához és matematikához valamint még sok más tudományághoz is.

⁹ Pokol Béla: A mesterséges intelligencia társadalma. Budapest, Kairosz Kiadó (2018)

A tudományos cikkekben és művekben legtöbbször a következő megfogalmazással van feltüntetve ez a komplex fogalom: *A mesterséges intelligencia (MI) a gépek emberhez hasonló képességeit jelenti, mint például az érvelés, a tanulás, a tervezés és a kreativitás.*¹⁰

A körülöttünk lévő technika érzékeli és értelmezi a környezetét valamint az abban előforduló problémákat, hogy azokra megoldást találjon. Valójában mondhatjuk azt is, hogy az ember intelligenciáját veszi mintául és egy szimuláció alkalmazásával a gépeket az emberek gondolkodására, tevékenységére mintázzák és tanítják. Ezt az tette lehetővé, hogy egyes területeken olyan mennyiségű adat áll rendelkezésre, melynek összefüggéseit a rendszer képes feltárni, elemezni, az anomáliákat kiszűrni, a tipikus mintázatokat pedig megkeresi, hogy a célt minél gyorsabban elérje.

Történeti áttekintés

A mesterséges intelligencia kezdeti éveit az 1940-es és 50-es évekre datálhatjuk. Az első MI-vel kapcsolatos koncepció megalkotója Alan Turing volt, aki azt vizsgálta egy adott gépezetnél, hogy képes-e az emberhez hasonlóan gondolkodni és válaszokat adni.

A mesterséges intelligencia igazán elsőnek mondható nagy állomása 1956-ra íródik, amikor is John McCarthy egy találkozó során összehívta a témával foglalkozó szakembereket. Ezen alkalom során hagyták jóvá a mesterséges intelligencia elnevezést (Artificial Intelligence), illetve innentől számítjuk a terület önállósodását is a kutatások terén.

Az adatfeldolgozás igénye és szükségessége egyidejűleg jelent meg (1960-as évek) a számítástechnika megjelenésével. Erre azonban egészen 1998-ig kellett várni, amikor is John Mashey megalkotta a „big data” fogalmát. A big data egyesíti a régi és új technológiákat, hogy ezek együttesen biztosítsák számunkra a nagy mennyiségű, folyamatosan bővülő, változatos adat gyors feldolgozását és kezelését.

Csoportosítása és előfordulása a hétköznapokban

A mesterséges intelligenciának 2 fő típusát különböztetjük meg¹¹:

- **Szoftveralapú:** keresőmotorok, képelemző szoftverek, beszéd- és arcfelismerő rendszerek, digitális asszisztensek
- **Fizikai:** internet, robotok, drónok, önvezető autók

Talán sokan nem is gondolnánk, de a mesterséges intelligencia már mindenki életébe kisebb-nagyobb mértékben, de beleszövődött. Néhány példa erre¹²:

- **Internetes keresés:** A felhasználók által keresett és megtekintett adatokat az internetes keresőmotorok elemzik és elmentik, ezáltal olyan tartalmakat ajánlj fel a későbbiekben is, amelyek relevánsak lehetnek a számunkra.
- **Számítógépes tolmács:** A fordító szoftver írott és szóban elmondott szöveget is lefordít számos nyelvre.
- **Online vásárlás és hirdetések:** A mesterséges intelligenciát széles körben használják a cégek arra, hogy minél inkább személyre szabott hirdetéseket mutathassanak nekünk

¹⁰ Európai Parlament: Mi az a mesterséges intelligencia és mire használják?

<https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20200827STO85804/mi-az-a-mesterseges-intelligencia-es-mire-hasznaljak>

¹¹ Európai Parlament: Mi az a mesterséges intelligencia és mire használják?

<https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20200827STO85804/mi-az-a-mesterseges-intelligencia-es-mire-hasznaljak>

¹² Európai Parlament: Mi az a mesterséges intelligencia és mire használják?

<https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20200827STO85804/mi-az-a-mesterseges-intelligencia-es-mire-hasznaljak>

online, például korábbi kereséseink és vásárlásaink, vagy más online tevékenységünk alapján. Rendkívül fontos az online kereskedelemben például a termékek optimalizálása, vagy a készletek és a logisztika megtervezése miatt.

- **Digitális személyi asszisztensek:** Az okostelefonok a mesterséges intelligencia használatával a lehető legrelevánsabb és személyre szabottabb termékeket kínálják számunkra. A virtuális asszisztensek válaszolnak a kérdéseinkre és segítenek a napi rutin megszervezésében.
- **Okosotthonok, városok és infrastruktúra:** Az okos termosztátok energiát takarítanak meg, míg az intelligens városok fejlesztői azt remélik, hogy szabályozhatják a forgalmat a dugók csökkentése érdekében.
- **Okosautók:** Önvezető járművek kifejlesztése. Navigáció használata. Automatizált érzékelők használata a balesetmentes közlekedésért.

Ezen felül jelen van az egészségügyben (egészségügyi adatok elemzése, új diagnosztikai vizsgálatok felkutatása), a termelésben (gyártók hatékonyságának növelésében, logisztika optimalizálásában, lehetséges üzemzavarok előrejelzésében), valamint a közigazgatás és a közszolgáltatások terén is (például előre jelezhet egy-egy természeti katasztrófát).

Mindemellett azt is meg kell említeni, hogy a rendelkezésre álló hatalmas adatbázis a jogalkotásban és a jogalkalmazásban is hozhat pozitívumokat. A nagy adatállományból kinyert releváns információkkal „jobb” jogszabályokat lehet alkotni, valamint a különböző szimulációk segítségével a hatásvizsgálat során is egy pontosabb képet kaphatunk.

Mesterséges intelligencia a közigazgatás és közszolgáltatások területén

A közigazgatásban és közszolgáltatásban egyaránt hoz számos pozitív hatást az új technológiák megjelenése és alkalmazása. Néhány példa erre:

- költségmegtakarítás
- új lehetőségek a tömegközlekedésben
- oktatás fejlesztése
- egészségügy fejlesztése
- kibertámadások megelőzése
- ügyfélszolgálatok minőségének javítása, új lehetőségek

A mesterséges intelligencia használatának veszélyei és problémái

Az MI rohamos fejlődése tagadhatatlan tehát, hogy nagy hatással van az életünkre. Azonban ez a változás jó és rossz következményeket egyaránt magával hozott. Az előnyeiről több szót nem is ejtenék, hiszen az előző felsorolásokból kivehető, hogy számos pozitív hatása van az életünkre. Következzenek most a hátrányai.

- **Munkahelyek:** Az MI megjelenésével és rohamos fejlődésével összefügg, hogy számtalan munkahely megszűnésre került, hiszen a gépek átveszik az emberek feladatait.
- **Biztonsági kockázatok:** A rosszul megtervezett rendszerek közvetlen fizikai veszélyt jelenthetnek az emberre.
- **Internet-alapú társadalom kialakulása:** Az internettől és digitalizációtól való függés rohamos növekedése miatt a homo sapiens kifejezést felváltja a „homo digitalis”¹³.

¹³ Országgyűlés Hivatala: Mesterséges Intelligencia 2019/11. szám
https://www.parlament.hu/documents/10181/1789217/Infojegyzet_2019_11_mesterseges_intelligencia.pdf/6cc90247-a26c-30ed-be63-c4e3f052b835

Agyunk teljesítőképessége nagymértékben csökken, ha számos tevékenység elvégzését gépek számára adjuk át (pl. autóvezetés, számolás, írás), ezáltal pedig egyenes arányos redukálódik a problémamegoldó képességünk is.

- **Felelősségi és jogi problémák köre.**

Ki vonható felelősségre a mesterséges intelligencia okozta károkért?

Az Európai Bizottság szerint: „*a mesterséges intelligencia amennyire hasznos, annyira kockázatos is, hiszen közvetlenül érintheti valakinek az életét vagy a megélhetését.*”¹⁴

Jelenleg a mesterséges intelligenciával kapcsolatban az egyik legnagyobb probléma a bizalom hiánya a technológia iránt. Példaként említik a legtöbb helyen az önvezető autók esetét: az önvezető autóval járó balesetben a károkat a tulajdonosnak, az autógyártónak vagy a programozónak kell fedeznie?

E probléma megoldására az Európai Bizottság 2022 őszén javaslatot fogadott el, mely megfelel a mai digitális kor elvárásainak, növeli a bizalmat a technológia iránt az emberekben és az innovatív megoldások fejlesztését tovább serkenti. Ennek értelmében, amennyiben egyértelműen bizonyítható az összefüggés a mesterséges intelligencia és a bekövetkezett kár között, akkor az MI gyártója vonható felelősségre. A javaslatot el kell fogadnia az Európai Parlamentnek és Tanácsnak is, hogy életbe léphessen.

Felmerülő jogi problémák

Az összegyűjtött hatalmas adatbázisoknak a legnagyobb veszélye az, ha azokat nem kezelik megfelelően. A jogtalanul felhasznált adatok befolyásolhatnak bizonyos döntéseket, vagy rosszabb esetben sértheti a magánélethez és az adatvédelemhez való jogunkat is (pl. arcfelismerő rendszerek, online nyomkövetés).

A mesterséges intelligencián alapuló technológiák széles körű elterjedése a filozófiai és etikai kérdések boncolgatásán túl számos jogi kérdést is felvetnek. Fontos kérdés a jogalkotók előtt, hogy a jelenlegi jogi környezet és jogszabályok elfogadhatóak-e az MI-vel kapcsolatos kérdések mindenki számára megfelelő használatára, vagy új jogalkotásra van igény. Ehhez elsősorban a már fennálló és lehetséges problémákat kell azonosítani, majd olyan megoldásokat keresni, ami a társadalom egészének érdekeit tartja szem előtt.

Összegzés

Az MI tanulmányozása során számos olyan cikk és mű is olvasható, melyben úgy van feltüntetve ez a jelenség, mint a „digitális Pandóra szelencéje”. A fent leírtakból azt állapíthatjuk meg, hogy a mesterséges intelligenciának számos előnye és árnyoldala van, viszont a negatív hatások miatt csupán, nem engedhetjük meg magunknak azt, hogy az MI által nyújtott lehetőségeket elszalasszuk. Az eddig felhalmozott tudással, illetve a jövőben megszerzett ismerettel és tapasztalattal az élet minden terén számos új innovációs megoldás érhető el számunkra, mind a magánélet, az ipar, vagy a közigazgatás terén is, mint például az önkormányzatok esetében a beérkező kérelmek és panaszok hatékony és gyors feldolgozása, közüzemi ügyek egyszerű elintézése, egyes közszolgáltatások optimális megtervezése vagy a helyi közösségi közlekedés megszervezése. Az MI-vel egy új eszközt kaptunk a kezünkbe, mellyel a felbukkanó nehézségeket jobban tudjuk kezelni.

¹⁴ Európai Bizottság: A termékekre és a mesterséges intelligenciára vonatkozó új felelősségi szabályok a fogyasztók védelme és az innováció előmozdítása érdekében https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_5807

Gondolhatunk például az energia- és ivóvízhiányra, klímaváltozás hatásaira vagy az elmúlt években az életünkben nagy szerepet betöltő járványokra. Bátran kell tehát élnünk ezzel az újfajta lehetőséggel, miközben szem előtt kell tartanunk és a lehetőség szerint ki kell küszöbölni a megbújó negatív hatásokat is. Reméljük, hogy az érdeklődésüket sikerült felkelteni és Önök is várják a folytatást, melynek keretében e rendkívül szerteágazó témakör más elemeivel szeretnénk megismertetni a kedves olvasókat.

Felhasznált források:

- Dobó Judit– Gyarakai Réka: A mesterséges intelligencia egyes felhasználási lehetőségei egyes felhasználási lehetőségei a rendvédelmi területeken Magyar Rendészet 2021/4. 67-81. oldal
- Európai Bizottság: A termékekre és a mesterséges intelligenciára vonatkozó új felelősségi szabályok a fogyasztók védelme és az innováció előmozdítása érdekében https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_5807
- Európai Parlament: Mi az a mesterséges intelligencia és mire használják? <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20200827STO85804/mi-az-a-mesterseges-intelligencia-es-mire-hasznaljak>
- G. Karácsony Gergely: A mesterséges intelligenciák szabályozásának közjogi kérdései (2019) https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13008/740_A_gazdasagi_jogalkotas_aktualis_kerdesei_web.pdf;jsessionid=597B464780CCCD019C4ED85D70CDBD57?sequence=1
- G. Karácsony Gergely: Okoseszközök – Okos jog? A mesterséges intelligencia szabályozási kérdései (2020) https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/static/pdfjs/web/viewer.html?file=https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/16020/Web_PDF_Okoseszkozok_okos_jog_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Keserű Barna Arnold: A 21. századi technológiai változások hatása a jogalkotásra (2020) 10-11. oldal
- Országgyűlés Hivatala: Mesterséges Intelligencia, Infójegyzet 2019/11. szám https://www.parlament.hu/documents/10181/1789217/Infojegyzet_2019_11_mesterseges_intelligencia.pdf/6ec90247-a26c-30ed-be63-c4e3f052b835
- Pokol Béla: A mesterséges intelligencia társadalma. Budapest, Kairosz Kiadó (2018) http://real.mtak.hu/74569/1/it_2017_4_3_pokol.pdf
- Zódi Zsolt: Jog és jogtudomány a big data korában. Állam- és Jogtudomány, 58. évf. 1. sz. (2017) 95. oldal

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Fókuszban az IKIR – Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer

---

HAMAROSAN MEGNYÍLIK A LAKOSSÁGI HOZZÁFÉRÉS AZ IKIR-HEZ

A Helyi Köszolgáltatás Információs Rendszer – IKIR alkalmazás 2018. május 1. óta éles üzemben működik. Eddig közel 1300 önkormányzat és több, mint 1900 felhasználó regisztrált a rendszerhez. Természetesen a **regisztráció lehetősége** nem zárult le, továbbra is **ingyenesen csatlakozhatnak** a rendszerhez az önkormányzatok.

Tudta?

Az „IKIR rendszer kiterjesztése és továbbfejlesztése”

projekt megvalósulása során hamarosan lehetőség nyílik arra is, hogy a lakosság is hozzáférhessen az adatbázisunk legfontosabb adatköreihez. Számukra egy lakossági platform vagy más néven **lakossági modul** készül, ahol regisztráció nélkül láthatnak majd bizonyos statisztikai jellegű adatokat, kimutatásokat, diagramokat. Ezeket az adatsomagokat annak mentén

igyekszünk összeválogatni, hogy melyek relevánsak, hasznosak és egyúttal érdekesek a lakosok számára. Éppen ezért tervezetten az alábbi témakörök jelennek majd meg például:

- **Egészségügy**
- **Oktatás**
- **Szociális ellátások**
- **Demográfia**
- **Energiagazdálkodás**
- **Közlekedés**

A lakossági modulban a felhasználók **számára települési szintű adatok lesznek elérhetőek**, a lekért adatokat pedig diagramon láthatják majd egy rövid leírással kiegészítve, segítve az értelmezést.

Ezen felül a lakossági modul abban is segít, hogy az önkormányzatok által készített felmérések eredményei is láthatóak és mindenki számára elérhetőek legyenek.

A lakossági felület abban is újdonságot nyújt, hogy az állampolgárok számára lehetővé válik a **nyilvános internetelérési pontok és az önkormányzati törzsadatok megismerése**, bővítve és segítve mindezzel a lakosok tájékozódását az adott településről.

IKIR rendszer – felhasználói támogatás

Amennyiben a **rendszer használatával**, vagy az **IKIR-hez történő regisztrációval** kapcsolatban kérdése van, kérjük, hogy jelezze az ikir@bm.gov.hu email címen, vagy a **+3615501522**-es telefonszámon. Kollégáink a hét minden munkanapján várják hívásukat!

Hamarosan folytatjuk

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

Figyelmébe ajánljuk

PROBONO KREDITPONTOT ÉRŐ, INGYENES, ONLINE KÉPZÉS HAZAI ÖNKORMÁNYZATOK RÉSZÉRE TELEPÜLÉSI SÉRÜLÉKENYSÉG ÉS KLÍMA ALKALMAZKODÁS TÉMÁJÁBAN

A „*Települési sérülékenység és alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz*” című, ingyenesen elérhető e-learning tréninganyag a hazai települések klímaváltozással szembeni ellenálló képességének javítását célzó, 2017. szeptember 1. és 2021. november 30. között megvalósult [LIFE-MICACC projekt](#) keretében került kifejlesztésre.

A tudásanyag elsajátításával az önkormányzatok vezetői és kollégái olyan ismeretek megszerzésére tesznek szert, amely segítséget jelent az erőforrásaik felmérésére, a potenciális és meglévő klimatikus veszélyforrások felismerésére, azok településükre gyakorolt hatásaira, valamint hozzájárul a települési sérülékenységi vizsgálatok elkészítéséhez is. A képzés 6 modulból áll, amelyek az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó legfontosabb és aktuális témaköröket járják körül. Így az olvasó ismereteket kap többek között a témához kötődő alapfogalmakról, a vízkészletekről, valamint hazánk vízgazdálkodásáról is egy rövid, átfogó tudásanyagot sajátít el. Korunk kihívásaként az egyre erősödő éghajlatváltozás hatásai, következményei, illetve ezen folyamatok ellensúlyozására tett intézkedések és jövőbeli irányok kiemelt hangsúlyt kapnak a képzési anyagban.

Hisszük, hogy bár a klímaváltozás globális léptékű, leghatékonyabban települési szinten lehet meghatározni és megvalósítani az alkalmazkodás és a cselekvés lépéseit. Ebben a hazai önkormányzatok szerepe kulcsfontosságú, kiváltképp a klímaadaptációs feladatok koordinálásában, összehangolt cselekvési tervek kidolgozásában. Mind hazai szinten, mind a 2021-2027. közötti európai uniós pénzügyi ciklusban hangsúlyos szerepet kap az éghajlatváltozás elleni küzdelem, az ellenállóképesség növelése és a zöld- kék infrastruktúra fejlesztése.

Az e-learning tudásanyag nyílt hozzáféréssel mindenki számára elérhető [az alábbi linken](#). Azonban a számos önkormányzati megkeresés és kérés nyomán sikerült megállapodnunk a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel (NKE), hogy a kifejlesztésre került e-learning tananyagot vegyék fel a kreditpontot érő képzések közé a Belügyminisztérium belső képzéseként.

Így a regisztrált felhasználóknak lehetőségük van az e-tananyag, majd azt követően a felületen elérhető Tudáspróba (záróteszt) sikeres teljesítését követően 5 kreditpont szerezni az NKE Probono rendszerében, amelyen PM-2788-2106-BS azonosítószámon érhető el az e-learning képzés. Regisztrált felhasználók számára, bejelentkezéssel [ITT](#) érhető el a felület. Minderről bővebb információkat az e-learning tudásanyag honlapján olvashatnak.

A képzést korábban már sikeresen elvégzett önkormányzati munkatársak természetesen szintén jogosultak a kreditpontokra (amennyiben még nem került részükre korábban jóváírásra), melyet az idei évben jóvá is tudunk nekik írni. Kérjük, hogy ezt jelezzék az érintettek az önkormányzati képzési referensük felé, aki fel tudja jelentkeztetni őket a Probono rendszerben a képzésre és a vizsgára.

Egyedi, regisztrált felhasználói fiók igényléssel, illetve bejelentkezéssel kapcsolatos problémák esetén, a life@bm.gov.hu e-mail címen keresztül várja a megkeresését a Belügyminisztérium LIFE csapata.

Bízunk benne, hogy az összeállított tananyag hasznos és informatív tartalommal és ismeretekkel járul hozzá az éghajlatváltozás témakörének minél átfogóbb megismeréséhez, ezáltal egy jobb és fenntarthatóbb közös európai jövő eléréséhez, amelyen belül elősegíti kiemelten az éghajlatváltozás és annak következményei tekintetében kevésbé sérülékeny Magyarország biztosítását annak érdekében, hogy a következő generációk is egy élhető és stabil környezetben boldogulhassanak.

Bízunk, hogy Ön és munkatársai végezzék el a képzést és fejlesszék a klímaváltozással kapcsolatos ismereteiket, amellyel hozzájárulnak településük hatékony alkalmazkodási stratégiájához.

Az e-learning tananyaghoz jó olvasást és böngészést kíván a Belügyminisztérium
Önkormányzati Koordinációs Iroda LIFE csapata!

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

JELENTKEZÉS AZ UNESCO KREATÍV VÁROSOK HÁLÓZATÁBA

Az UNESCO 2004-ben azzal a céllal hozta létre a Kreatív Városok Hálózatát, hogy erősítse a nemzetközi együttműködést a világ azon városai között, amelyek a kultúrát és a kreativitást a fenntartható fejlődés stratégiai tényezőiként ismerik el gazdasági, társadalmi, kulturális és környezeti szempontból egyaránt. A program hét kreativitási területet foglal magába: az irodalom, a filmművészet, a zene, a design, a népművészetek, a médiaművészetek és a gasztronómia.

A városok közvetlenül az UNESCO párizsi központja felé nyújtják be pályázatukat, amelyhez csatolni kell az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság (UMNB) ajánlólevelét is. Az UMNB **2023. május 31-ig** várja a jelentkezni kívánó városok pályázati dokumentációját.

A hálózatnak jelenleg közel 300 tagja van, köztük Budapest (2015 óta, design kategóriában) és Veszprém (2019 óta, zene kategóriában).

Az UNESCO számos oktatóanyagot tett közzé annak érdekében, hogy támogassa a jelentkezni szándékozó városokat pályázati anyagaik elkészítésében. A videók – amelyek az UMNB honlapján (www.unesco.hu) megtekinthetők – csupán általános tájékoztatást nyújtanak a Kreatív Városok Hálózatáról és annak pályázati felhívásáról. A teljes körű tájékoztatás érdekében a pályázó városoknak az alábbi dokumentumok részletes áttanulmányozására van szükségük.

A pályázati felhíváshoz tartozó dokumentumok:

- o a **Kreatív Városok Hálózatának küldetése**
- o **jelentkezési útmutató**
- o jelentkezési formanyomtatvány (2023 Application form) word formátumban letölthető a felhívás [hivatalos weboldaláról](#)

A pályázati kiírás értelmében Magyarországról két város nyújthat be jelentkezést két különböző kategóriában. A hálózatba jelentkezni kívánó város a pályázatát közvetlenül nyújtja be az UNESCO párizsi központja felé 2023. június 30-ig, amelyhez csatolni kell az UMNB ajánlólevelét is. Az ajánlólevél kiállítására a pályázati anyag Bizottságunk által történő véleményezése után kerülhet sor. Az UMNB 2023. május 31-ig fogadja a pályázni kívánó városok angol nyelven kitöltött formanyomtatványát és a hozzá tartozó mellékleteket az info@unesco.hu e-mail címen keresztül.

További információk:

- <https://unesco.hu/palyazatok/jelentkezés-az-unesco-kreativ-varosok-halozataba-107480>
- a pályázatról: <https://en.unesco.org/creative-cities/content/2023-call-applications>
- a Kreatív Városok Hálózatáról: <https://en.unesco.org/creative-cities/>
- Felmerülő kérdés esetén írjon nekünk az info@unesco.hu címre.

Forrás: UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága

ELINDULT A REGISZTRÁCIÓ A TeSZEDD! HULLADÉKGYŰJTŐ AKCIÓRA

Idén is megrendezik a TeSzedd! hulladékgyűjtő akciót, amelyre már jelentkezhetnek az önkéntesek - jelentette be az Energiaügyi Minisztérium (EM) környezetügyért és körforgásos gazdaságért felelős államtitkára. Raisz Anikó a sajtótájékoztatón elmondta, idén április 22. és 28. között rendezik meg a TeSzedd! - Önkéntesen a tiszta Magyarországért akciót, amely az ország legnagyobb és legjelentősebb hulladékszedési programja.

Az országos kampánnyal a kormány célja a környezettudatos attitűd kialakítása a lakosság körében, az illegális hulladéklerakás megelőzése és megszüntetése, valamint az önkéntesség erősítése - emelte ki az államtitkár.

Raisz Anikó jelezte, hogy a kormány a klíma- és természetvédelmi akciótervben megfogalmazottaknak megfelelően olyan intézkedéseket tesz, amelyek hozzájárulnak a hulladékképződés csökkentéséhez, az illegális hulladéklerakás megelőzéséhez, és a hulladékból érték teremtéséhez, elősegítve a körforgásos gazdaság kialakítását. A gazdasági és környezeti szempontokon keresztül és ezeken túl e program a társadalmi felelősségvállalás és összefogás programja is - emelte ki. Beszámolt arról, hogy a tavalyi akcióban mintegy kilencszáz ponton összesen 850 tonna szemetet szedtek össze az oktatási intézmények diákjai és tanárai, munkahelyi közösségek, baráti társaságok. Az idén a tavalyi mennyiség túlszárnyalása a cél.

Raisz Anikó elmondta: az idei, 11. akció a Föld napján, április 22-én kezdődik és a fenntarthatósági témahét végéig tart. Regisztrálni hétfőtől április 11-én 18 óráig lehet e-mail címmel vagy Facebook-profillal a szelektalok.hu oldalon.

Az államtitkár kitért arra, hogy kizárólag olyan hulladék gyűjthető, amely kézzel, biztonságosan szedhető, a többi hulladék bejelenthető a Hulladékradar applikációban. A beszállított hulladékok elszállításáról, a gyűjtéshez szükséges eszközökről az EM támogatásával az ÉMI Nonprofit Kft. gondoskodik.

Forrás: www.kormany.hu, Energiaügyi Minisztérium

VÁLOGATÁS A LECHNER TUDÁSKÖZPONT ANYAGAI KÖZÜL

Kastélykertek a magasból – Válogatás a Fentről.hu légifelvételeiből

Hogyan fest a keszthelyi Festetics-kastély, a fertődi Esterházy-kastély, vagy a martonvásári Brunszvik-kastély parkja a magasból? A fentrol.hu oldalon elérhető Digitális Légifelvétel Archívum fotóiból készült újabb válogatás hazánk egy-egy látványos kastélykertjét mutatja be.

A cikk folytatása elérhető: www.lechnerkozpont.hu

Űrfelvételt mindenkinek! – A Lechner Earth Observation Toolset elérhetővé vált a Github-on

A Lechner Tudásközpont Űrtávérzékelési Osztályának szakértői munkájuk során rengeteg űrfelvétellel dolgoznak. Saját feladataik elvégzésének megkönnyítésére egy olyan fejlesztői csomagot fejlesztettek ki Lechner Earth Observation Toolset, röviden Leotools néven, amely nagy mennyiségű űrfelvétel előfeldolgozásában nyújt segítséget. A nyílt forráskódú program mostantól nem csupán a Lechneresek számára elérhető, ugyanis a Python csomagot minden hazai űrfelvétel-felhasználó szabadon letöltheti a Github oldaláról.

A cikk folytatása elérhető: www.lechnerkozpont.hu

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

Pályázati lehetőségek

ÖTMILLIÁRD FORINT IDÉN IS A SZOCIÁLIS TÜZELŐANYAGRA

Megjelent a 2023-as szociális tüzelőanyag pályázat, a programra idén is ötmilliárd forintos keret áll rendelkezésre - jelentette be a Belügyminisztérium önkormányzatokért felelős államtitkára 2023. március 13-án.

Dukai Miklós közölte: az önkormányzatok április 28-ig pályázhatnak az összegre, a pénzből megvásárolt tűzifát és szenet pedig a leginkább rászoruló családoknak osztják majd ki. A programban az ötezer lakosnál nem népesebb települések vesznek részt. Ez azt jelenti, hogy 2300-2400 településen mintegy 200 ezer háztartáshoz jut el a tűzifa 2024. február 15-ig - tette hozzá. Újdonság, hogy a Belügyminisztérium előrehozta a pályázat kiírását a nyár végéről tavaszra, hogy az önkormányzatok minél hamarabb megkaphassák a támogatást, amit a Magyar Államkincstár egy összegben folyósít 2023. szeptember 15-ig. Dukai Miklós arról is szólt, hogy az energiaárak növekedése miatt a központi költségvetés mintegy 76 milliárd forintnyi rezsitámogatást nyújt az önkormányzatoknak. A 10 ezer lakosnál népesebb 155 település 44 milliárd forint, a többi pedig összesen 32,1 milliárd forint támogatásban részesül.

A szociálisztűzifa-pályázat kiírása [itt](#) érhető el.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

IDÉN IS PÁLYÁZHATNAK AZ ÖNKORMÁNYZATOK A KÉMÉNYSEPRÉS TÁMOGATÁSÁRA

Elérhetővé vált a kéményseprő-ipari közszolgáltatás helyi önkormányzat általi ellátásának támogatásáról szóló 2023. évi pályázati kiírás. Az önkormányzatok április 3-ig nyújthatják be a pályázatokat, amelyekről a belügyminiszter június 15-ig dönt.

A kéményseprő-ipari szolgáltatást 2016. július 1-jétől közfeladatként a katasztrófavédelmi szerv biztosítja országosan a lakosság részére, díjmentesen. Ugyanakkor a kormány rezsicsökkentési törekvéseit garantáló átalakítás idején az önkormányzatok dönthettek úgy a még hatályos közszolgáltatási szerződések esetében, hogy nem térnek át a katasztrófavédelmi szerv által biztosított szolgáltatásra, hanem fenntartják a szerződésüket annak lejártáig a kéményseprőipari közszolgáltatást végzővel, akinek a szolgáltatást a lakosság részére ingyenesen kell biztosítania.

A lakossági ingyenes kéményseprési szolgáltatás biztosításához a közszolgáltatási szerződések lejártáig a központi költségvetés biztosít fedezetet, illetve nyújt támogatást az érintett önkormányzatok részére. A közszolgáltatást ellátó önkormányzatok száma 2022-re 183-ról 95-re csökkent, hasonlóképpen változott a közszolgáltatási szerződés keretében ellátott önkormányzatok száma is, 1318-ról 472-re.

Az érintett önkormányzatoknak folyósított támogatás összege 2022-ben meghaladta a 443 millió forintot. Az önkormányzatok pályázatait 2023. április 3-ig várja a tárca.

A pályázati kiírás [itt](#) érhető el.

Forrás: www.kormany.hu, Belügyminisztérium

Pályázati hírek

MEGKEZDŐDÖTT A TELEPÜLÉSFÁSÍTÁSI PROGRAM TAVASZI ÜLTETÉSI IDŐSZAKA

A fákat nem a mának, hanem a jövőnek ültetjük! Győrzámolyon kezdődött meg a Településfásítási Program III. ütemének tavaszi ültetési időszaka. A kezdeményezés indulása óta csaknem 1500 olyan település jut ingyenesen fához, amelynek a lélekszáma nem éri el a 10 ezer főt.

Három évvel ezelőtt az Országfásítási Program részeként indította útjára a Településfásítási Programot az Agrárminisztérium. A kezdeményezés sikerességét jól mutatja, hogy mára több mint 36 ezer sorfa gazdagítja Magyarország kistelepüléseit. A januári igénylés során erre az évre 13 fajtából összesen 10 ezer fa állt rendelkezésre, amelyből tavasszal és ősszel 433 település zöldülhet. Idén tavasszal 2000 fát szállítunk 95 településre. Mindazonáltal a program nem csupán sorfákat biztosít a magyar kistelepülések számára, hanem komplex fásítási csomagot kínál, ingyenesen. A belterületi ültetésre alkalmas, 10-14 centiméter törzskörméretű, fajtától függően 2-5 méter magas, 3-4 éves földlabdás vagy konténeres sorfák kiszállítását a támasztókaróval, törzsvédő hálóval, valamint takarómulccsal együtt a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. végzi. A települések zöldítéséhez a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága eddig 1,5 milliárd forintnyi támogatást biztosított.

A program szakmaisága mindvégig biztosított, koordinátorként ugyanis részt vesz benne az Országos Erdészeti Egyesület, amely egy helyi erdész szakembert is küld az ültetési eseményekre. Az idén a legkisebb lélekszámú település Bödeháza 32 lakossal Zala vármegyéből, a legnagyobb lélekszámú pedig a 9159 főt számláló Edelény Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyéből.

Az Agrárminisztérium célja, hogy 2030-ra az ország területének 27 százalékát tegyék ki az erdővel és fával borított térségek. Ez a munka több területen párhuzamosan zajlik. A Vidékfejlesztési Program és a Közös Agrárpolitika egyaránt támogatja a magán és önkormányzati területek erdősítését, folytatódnak az állami erdőtelepítések, továbbá az állami erdőgazdaságok erdőtelepítési mintaprogramokat indítottak. Ezen felül évente 1 millió fát jelent az, hogy a Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv keretében minden újszülött után 10 fát ültetnek.

Az erdők megmaradása és gyarapodása a jövőnk záloga. Védelmükkel biztosítani tudjuk a biológiai sokféleség megőrzését, az ország környezeti állapotának javulását, és így az egészséges élelmiszerek előállítását. Fel kell ismernünk, hogy erdeink különleges bánásmódot, megkülönböztetett figyelmet érdemelnek. Az agrártárca elkötelezett amellett, hogy minél többen vegyék igénybe az erdőtelepítésre elkülönített támogatásokat. Az Országfásítási Program meghirdetése óta 47 ezer hektár új erdő telepítésére pályáztak a magyar gazdák. Hazánk Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervében a korábbi időszaknál háromszor nagyobb, összesen mintegy 310 milliárd forint támogatási keretet irányzott elő a magyar erdőgazdálkodás fejlesztésére.

Forrás: www.kormany.hu (AM Sajtóiroda)

Folyóiratunk aktuális és korábbi számai elérhetők a kormányzati portálon (www.kormany.hu → Közérdekű adatok és információk → Dokumentumtár keresője → Hirdetmények, közlemények).

The screenshot shows the 'DOKUMENTUMTÁR' (Document Archive) search interface on the Hungarian Government website. The header includes the logo of the Hungarian Government and navigation links for 'GAZDASÁGI ÚJRAINDÍTÁS' and 'KÜZDELEM A VÍRUS ELLEN'. The main heading is 'DOKUMENTUMTÁR'. Below this, there are several search filters: 'Szűrés forrás szerint' (Filter by source), 'Szűrés a dokumentum típusa szerint' (Filter by document type), 'Szűrés kezdő dátum szerint' (Filter by start date), and 'Szűrés végső dátum szerint' (Filter by end date). A search input field contains the text 'önkormányzati hírlevél' (local government newsletter), which is circled in red. To the right of the input field is a yellow 'KERESÉS' (SEARCH) button. Below the search filters, it indicates 'Találatok száma: 1 db' (Number of hits: 1). The search results section shows a single entry from the 'Belügyminisztérium' (Ministry of Interior), with the title 'Hirdetmények, közlemények' (Announcements, statements), which is also circled in red.

**Az Önkormányzati
Hírlevél kiadásáért
felel:**

• **Dr. Bekényi József**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Főosztály

Szerkesztésért felel:

• **Dr. Barabás Zoltán**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Főosztály

Szerkeszti:

• **az Önkormányzati Hírlevél
szerkesztőbizottsága**

Szerkesztőbizottság címe:

Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály
1903. Budapest, Pf. 314.

E-mailcím:

onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu

Telefon:

+36 1 441 1127